

(17.04.2009 tarihli Başbakanlığa gönderilen metin)
PATENT VE FAYDALI MODEL KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; buluş yapma faaliyetini özendirmek, buluşların sanayiye uygulanması ile teknik, ekonomik ve sosyal ilerlemenin gerçekleştirilmesini sağlamak için buluşları, patent belgesi veya faydalı model belgesi vererek korumaktır.

(2) Bu Kanun, sımai hakkın tesisine uygun buluşlara patent belgesi veya faydalı model belgesi verilerek korunmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bitki çeşidi: Tescili için gerekli şartların karşılanıp karşılanmadığına bakılmaksızın, bir veya birden fazla genotipin ortaya çıkardığı bazı özelliklerin kendisini göstermesiyle tanımlanan ve aynı tür içindeki diğer genotiplerden en az bir tipik özelliği ile ayrılan ve değişmeksizin çoğaltmaya uygunluğu bakımından bir birim olarak kabul edilen en küçük taksonomik kısım içerisinde yer alan bitki grubunu,

b) Biyolojik materyal: Genetik bilgi içeren ve kendi kendine üreyebilen ya da bir biyolojik sistemde üretilebilen herhangi bir materyali,

c) Biyoteknolojik buluşlar: Biyolojik materyalden oluşan ya da biyolojik materyal içeren bir ürünle veya biyolojik materyalin üretildiği, işlendiği ya da kullanıldığı bir işlemle ilgili buluşları,

ç) Budapeşte Anlaşması: Patent İşlemleri Amacıyla Mikroorganizmaların Tevdi Edilmesinin Uluslararası Kabulü konusundaki 28/4/1977 tarihli Anlaşmayı,

d) Bülten: Yayın ortamının türüne bakılmaksızın bu Kanun ile yönetmelikte belirtilen hususların yayımlandığı Resmi Patent Bültenini,

e) Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması: 26/1/1995 tarihli ve 4067 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 3/2/1995 tarihli ve 95/6525 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Anlaşmayı,

f) Enstitü: Türk Patent Enstitüsünü,

g) Esas olarak biyolojik işlem: Melezleme ya da seleksiyon gibi tamamen doğal bir olaydan oluşan bitki veya hayvan üretim usulünü,

ğ) Geleneksel bilgi: Geleneksel yaşam içerisinde herhangi bir spesifik teknik alan ile sınırlanmayan, nesilden nesile geleneksel olarak devamı sağlanan bir fikri aktiviteden oluşan bilgiyi,

h) Genetik kaynak: Mevcut veya potansiyel olarak değeri olan genetik materyali,

ı) Kurul: Enstitünün almış olduğu kararlara karşı yapılacak itirazları inceleyen ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunla oluşturulan Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulunu,

i) Mikrobiyolojik işlem: Mikrobiyolojik materyal içeren ya da mikrobiyolojik bir materyalle gerçekleştirilen ya da sonucunda mikrobiyolojik materyal oluşan herhangi bir işlemi,

j) Paris Sözleşmesi: Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20/3/1883 tarihli Sözleşmeyi ve Türkiye tarafından onaylanmış bu Sözleşme ile ilgili değişiklikleri,

k) TRIPs Anlaşması: (e) bendinde belirtilen Anlaşmanın 1C sayılı eki Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşmasını,

l) Ücret: Bu Kanunda veya yönetmelikte yer alan hizmetlere ilişkin olarak 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna göre Enstitü tarafından belirlenen ücreti, bu ücretin katma değer vergisini ve varsa harcının toplamını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Korumadan Yararlanacak Kişiler ve Uluslararası Anlaşmaların Öncelikle Uygulanması

Korumadan yararlanacak kişiler

MADDE 3- (1) Bu Kanun ile sağlanan korumadan aşağıdaki niteliklerden en az birine sahip gerçek veya tüzel kişiler yararlanır:

a) Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda olanlar.

b) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yerleşim yeri olan veya sınai ya da ticari faaliyette bulunanlar.

c) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip olanlar.

ç) Karşılıklılık ilkesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti uyruğundaki kişilere kanunen veya fiilen patent veya faydalı model koruması tanıyan devletlerin uyruğunda olanlar.

(2) Bir başvuruda birden fazla başvuru sahibi olması durumunda, bu Kanun ile sağlanan korumadan yararlanılabilmesi için, başvuru sahiplerinden en az birinin birinci fıkra hükmünü sağlaması gerekir.

Uluslararası anlaşmaların öncelikle uygulanması

MADDE 4- (1) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası anlaşma hükümlerinin bu Kanun hükümlerinden daha elverişli olması halinde korumadan yararlanacak kişiler, elverişli hükümlerin uygulanmasını talep etme hakkına sahiptir.

İKİNCİ KISIM

Patent İşlemleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Patentlenebilirlik Şartları

Patentlenebilir buluşlar

MADDE 5- (1) Yeni, buluş basamağına sahip ve sanayiye uygulanabilir olan teknolojinin her alanındaki buluşlar, patent verilerek korunur.

(2) Aşağıda sayılanlar birinci fıkra kapsamında buluş niteliğinde sayılmaz:

a) Keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler.

b) Zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemler.

c) Bilgisayar programları.

ç) Estetik niteliği olan eserler.

d) Bilginin derlenmesi, düzenlenmesi, sunulması ve iletilmesi ile ilgili teknik yönü bulunmayan yöntemler.

(3) İkinci fıkra kapsamındaki konular için münhasıran koruma talep edilmesi halinde patent verilmez.

Patentlenebilirliğin istisnaları

MADDE 6- (1) Aşağıda sayılanlar patent verilerek korunmaz:

a) İnsan, hayvan veya bitki yaşamını korumak veya çevrenin ciddi zarar görmesini önlemek dahil olmak üzere, ticari kullanımı kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan buluşlar. Buluşun ticari kullanımının sadece kanunlar veya yönetmeliklerce yasaklanmış olması, bu kullanımın kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olduğu anlamına gelmez.

b) Bitki çeşitleri veya hayvan ırkları ile bitki veya hayvan üretimine yönelik esas olarak biyolojik olan işlemler. Bu hüküm mikrobiyolojik işlemler veya bu işlemler sonucu elde edilen ürünler için uygulanmaz.

c) İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak teşhis yöntemleri ile cerrahi dahil tüm tedavi yöntemleri. Bu hüküm, bu yöntemlerin herhangi birinde kullanılan ürünlere, özellikle madde ve terkiplere uygulanmaz.

Yenilik

MADDE 7- (1) Tekniğin bilinen durumuna dahil olmayan buluşun yeni olduğu kabul edilir.

(2) Tekniğin bilinen durumu; başvuru tarihinden önce, yazılı veya sözlü tanıtım yoluyla ortaya konulmuş veya kullanım ya da başka herhangi bir biçimde açıklanmış olan toplumca erişilebilir her türlü bilgi, belge ve veriyi kapsar.

(3) Başvuru tarihinde veya bu tarihten sonra yayımlanmış olan ve başvuru tarihinden önceki tarihli ulusal patent ve faydalı model başvurularının ilk içerikleri tekniğin bilinen durumuna dahildir. Bu hüküm, uluslararası veya bölgesel anlaşmalar yolu ile yapılan patent ve faydalı model başvuruları ile patent ve faydalı model belgelerini de kapsar. Kapsamın belirlenmesine ilişkin esaslar yönetmelikle belirlenir.

(4) Tekniğin bilinen durumuna dahil herhangi bir madde veya terkip, 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen bir yöntemde kullanılırsa ve bu tür bir kullanım tekniğin bilinen durumuna dahil değilse, ikinci ve üçüncü fıkralar, bu tür kullanım için bu madde veya terkiplerin patentlenebilirliğini engellemez.

(5) Dördüncü fıkrada belirtilen herhangi bir madde veya terkip, 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen bir yöntemde kullanılırsa ve bu tür bir kullanım tekniğin bilinen durumuna dahil olmayan özel bir kullanımsa, ikinci ve üçüncü fıkralar, bu tür kullanım için bu madde veya terkiplerin patentlenebilirliğini engellemez.

Buluş patent verilmesini etkilemeyen açıklamalar

MADDE 8- (1) Bir buluşa patent verilmesini etkileyecek nitelikte olmakla birlikte, başvuru tarihinden veya varsa rüçhan tarihinden önceki altı ay içinde yapılan açıklamalar;

a) Başvuru sahibi veya onun selefi aleyhine oluşan bir suistimal,

b) Başvuru sahibinin veya onun selefinin buluşunu yönetmelikte tanımlanan resmi veya resmi nitelikte sayılan bir uluslararası sergide teşhir etmesi, sonucunda gerçekleşmişse, bu açıklamalar 7 nci maddenin uygulanmasında dikkate alınmaz.

(2) Birinci fıkranın (b) bendinin söz konusu olması halinde, birinci fıkra hükmünün uygulanabilmesi için, başvuru sahibi patent başvurusunu yaparken, buluşunun bu şekilde teşhir edildiğini belirtir ve yönetmelikte belirtilmiş olan süre ve şartlara uygun olarak bunu ispatlayan bir belgeyi verir.

Buluş basamağı

MADDE 9- (1) Tekniğin bilinen durumu dikkate alındığında, ilgili olduğu teknik alandaki bir uzmana göre aşıkâr olmayan buluşun, buluş basamağı içerdiği kabul edilir.

(2) Tekniğin bilinen durumu, 7 nci maddenin üçüncü fıkrasında tanımlanan başvuruları da kapsıyorsa, bu başvuruların içerikleri buluş basamağının olup olmadığına karar verilmesinde dikkate alınmaz.

Sanayiye uygulanabilir olma

MADDE 10- (1) Tarım dahil sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir nitelikte olan buluşun sanayiye uygulanabilir olduğu kabul edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Patent Hakkı ve Buluş Yapanın Belirtilmesi

Patent hakkı

MADDE 11- (1) Buluşun yeri, teknoloji alanı ve ürünlerin ithal veya yerli üretim olup olmadığı konusunda herhangi bir ayırım yapılmaksızın, patent hakkından yararlanır.

(2) Patent hakkı, buluşu yapana veya onun haleflerine ait olup devri mümkündür.

(3) Buluş birden çok kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse, taraflar başka türlü kararlaştırmamışsa, patent hakkı bunlara müştereken ait olur.

(4) Aynı buluş birbirinden bağımsız birden çok kişi tarafından gerçekleştirilmişse patent hakkı, önceki tarihli başvurunun yayımlanmış olması şartıyla, önceki başvuruyu yapana aittir. Ancak, önceki başvuru sahibi, başvurusunu yayımlanmadan geri çekerse veya başvuru yayımlanmadan reddedilirse, sonraki başvuru sahibinin hakkı yeniden doğar.

Patent başvurularında hak sahipliğine ilişkin işlemler

MADDE 12- (1) Patent hakkının başvuru sahibine ait olmadığı Enstitü nezdinde iddia edilemez. Aksi ispat edilene kadar başvuru sahibinin, patent hakkının sahibi olduğu kabul edilir.

(2) Patent verilmesi işlemleri sırasında, patent hakkının gerçek sahibi olduğunu, 11 inci maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre iddia eden kişi, başvuru sahibinin hak sahipliğine karşı, yetkili mahkemede dava açabilir ve bu davayı Enstitüye bildirir.

(3) Hak sahipliğine ilişkin dava sonucunda verilecek kararın davacı lehine kesinleşmesi halinde, dava açan hak sahibi, kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde aşağıdaki hususlardan birinin yapılmasını Enstitüden talep edebilir:

a) Patent başvurusunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesini ve yürütülmesini isteyebilir.

b) Varsa aynı rüçhan hakkından yararlanarak aynı buluş için yeni bir patent başvurusu yapabilir. Bu başvuru, ilk başvurunun tarihi itibarıyla işlem görür. Bu durumda ilk başvuru geçersiz sayılır.

c) Başvurunun reddedilmesini talep edebilir.

Dava açan hak sahibi, kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde herhangi bir talepte bulunmazsa, dava konusu başvuru geri çekilmiş sayılır.

(4) Buluşu başvuru sahibi ile birlikte gerçekleştirdiğini öne sürerek kısmi bir hakkı bulunduğunu iddia eden kişi de ikinci fıkra hükmüne göre ortak hak sahipliği tanınması talebi ile dava açabilir.

(5) Üçüncü fıkra hükmü, 30 uncu madde hükümlerine göre yapılacak bölünmüş başvurular için de uygulanır.

(6) İkinci fıkra hükmüne göre patent hakkını belirlemek için açılan dava sonucunda verilecek kararın kesinleşmesine kadar başvuru, davacının rızası olmadan geri çekilemez.

Davaya ilişkin kararın kesinleşme tarihine kadar, patentin verilmesi işlemleri mahkeme tarafından durdurulabilir.

Patentlerde hak sahipliğine ilişkin işlemler

MADDE 13- (1) Patent, 11 inci maddenin ikinci fıkrasında tanımlanan gerçek hak sahibinden başkasına verilmişse, gerçek hak sahibi olduğunu iddia eden kişi, patentin sağladığı diğer hak ve talepleri saklı kalmak şartıyla, patentin kendisine devir edilmesi talebi ile yetkili mahkemede dava açabilir.

(2) Patent üzerinde sadece kısmi bir hakkın iddia edilmesi halinde, ortak hak sahipliği tanınması talebi ile dava açılabilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen dava açma hakkı, patentin verildiğine ilişkin ilan tarihinden itibaren iki yıl içinde, kötü niyet halinde ise patentin süresinin bitimine kadar kullanılabilir.

(4) Bu madde hükmüne göre açılan dava ve dava sonunda verilen kesin hüküm, Patent Siciline kaydedilir ve Bültende ilan edilir. Kesinleşen hüküm, Patent Siciline kaydedildiği tarih itibarıyla üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurur.

Patente ilişkin hak sahipliğinin değişmesinin etkileri

MADDE 14- (1) 13 üncü madde hükmüne göre patente ilişkin hak sahipliğinin değişmesi halinde, bu değişikliğin Patent Siciline kayıt edildiği tarihten itibaren, üçüncü kişilerin o patentle ilgili lisans ve tanınan diğer hakları sona erer.

(2) Birinci fıkra hükmüne göre gerçek patent sahibinin Patent Siciline kayıt edilmesinden önce; sonradan gerçek patent sahibi olmadığı anlaşılan kişi veya onunla davadan önce, dava konusu patentle ilgili lisans sözleşmesi yapan kişi, buluşu kullanmaya veya kullanım için ciddi hazırlıklara başlamışsa, gerçek patent sahibinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini talep edebilir. Bu talebin yapılabilmesi için öngörülen süre, önceden Patent Sicilinde patent sahibi olarak görünen kişi için iki ay, lisans alan için dört aydır. Bu süreler, gerçek patent sahibinin Patent Siciline kayıt edildiğinin Enstitü tarafından ilgililere tebliğ edildiği tarihten itibaren başlar.

(3) İkinci fıkra hükmüne göre verilecek lisans, belirli süre ve koşullar ile verilir. Bu süre ve koşullar taraflar anlaşamadıkları takdirde mahkemece belirlenir. Zorunlu lisansın verilmesine ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.

(4) Patentin önceki sahibi veya lisans alan kötü niyetliyse, ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

Buluşu yapanın belirtilme hakkı

MADDE 15- (1) Buluşu yapanın, başvuru sahibi veya patent sahibinden farklı olması halinde, patent başvurusu veya patente buluşu yapan olarak adının belirtilmesini isteme hakkı vardır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Patent Hakkının Kapsamı

Patentin süresi

MADDE 16- (1) Patentin süresi, başvuru tarihinden itibaren yirmi yıldır.

Buluşun doğrudan kullanımının önlenmesi

MADDE 17- (1) Patent hakkı, sahibine, üçüncü kişiler tarafından izinsiz olarak;

a) Patent konusu bir ürün olduğunda, o ürünün üretilmesi, satışa sunulması, satılması, kullanılması, ithal edilmesi veya kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulmasını,

b) Patent konusu bir usul olduğunda, usulün kullanılması veya patent konusu usul ile doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin satışa sunulması, satılması, kullanılması, ithal edilmesi veya kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulmasını, önleme hakkı verir.

Buluşun dolaylı kullanımının önlenmesi

MADDE 18- (1) Patent sahibinin, patent konusu buluşun uygulanmasını mümkün kılan ve buluşun esasını teşkil eden bir kısmı ile ilgili unsurların veya araçların üçüncü kişiler tarafından, patent konusu buluşu kullanmaya yetkili olmayan kişilere verilmesini önleme hakkı vardır. Bu hükmün uygulanabilmesi için söz konusu üçüncü kişilerin, bu unsurların veya araçların buluşu uygulamaya yeterli olduğunu ve bu amaçla kullanılacağını bilmeleri veya bu durumun yeterince açık olması gerekir.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen unsurlar veya araçlar piyasada her zaman bulunabilen ürünler ise, üçüncü kişiler söz konusu yetkili olmayan kişileri belirtilen fiilleri yapmaya tahrik etmediği takdirde birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(3) 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde gösterilen fiilleri yapanlar, birinci fıkra hükmüne göre patenti kullanmaya yetkili olmayan kişilerden sayılmaz.

Patentin sağladığı hakkın sınırları

MADDE 19- (1) Aşağıda sayılanlar patentin sağladığı hakların kapsamı dışındadır:

a) Sınai veya ticari bir amaç taşımayan ve özel maksatla sınırlı kalan fiiller.

b) İlaçların ruhsatlandırılması ve bunun için gerekli test ve deneyler de dahil olmak üzere, patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller.

c) Sadece bir reçetenin oluşturulması için eczanelerde yapılan ilaçların seri üretim olmadan hazırlanarak kullanılması ve bu şekilde hazırlanan ilaçlara ilişkin fiiller.

ç) Patent konusu buluşun Paris Sözleşmesine taraf devletlerin gemi veya uzay aracı veya uçak veya kara nakil araçlarının yapımında veya çalıştırılmasında veya bu araçların ihtiyaçlarının karşılanmasında, söz konusu araçların geçici veya tesadüfi olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunması şartıyla kullanılması.

d) 7/12/1944 tarihli Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasının 27 nci maddesinde öngörülen ve bu Anlaşmanın 27 nci maddesi hükümlerinin uygulandığı, bir devletin hava aracı ile ilgili fiiller.

Patentin sağladığı hakkın tüketilmesi

MADDE 20- (1) Patent sahibi tarafından veya onun izni ile Türkiye’de piyasaya sunulmuş olan patentli ürünlerle ilgili fiiller, patentin sağladığı hakkın kapsamı dışında kalır.

Ön kullanım hakkı

MADDE 21- (1) Patent başvurusu veya patent sahibinin, 8 inci maddede belirtilen açıklamanın yapıldığı tarih ile patent başvurusunun yapıldığı tarih veya varsa rüçhan tarihi arasındaki sürede buluşu iyi niyetli olarak, ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişilere karşı, patent konusunu aynı şekilde kullanmaya devam etmelerini veya alınmış tedbirlere uygun olarak kullanmaya başlamalarını önleme hakkı yoktur. Ancak, söz konusu kişilerin patent konusunu kullanmaya devam etmeleri veya alınmış tedbirlere uygun kullanımları, sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde olabilir. Bu kullanım hakkı ancak işletme ile birlikte devredilebilir.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen kişilerce satışa sunulmuş olan ürünlerle ilgili faaliyetler, patentin sağladığı hakların kapsamı dışında kalır.

Patentin kullanımının sınırları

MADDE 22- (1) Bir patentin veya konusunun kullanımı kanunlara veya genel ahlaka veya kamu düzenine veya genel sağlığa zarar verecek şekilde olamayacağı gibi, bu kullanım, mevcut veya gelecekte kabul edilecek belirli ya da belirsiz süreli kanuni yasaklamalara ve sınırlamalara da bağlı olacaktır.

Kanuni tekel

MADDE 23- (1) Konusu tekel oluşturan bir mevzuata tabi olan bir buluş için patent verildiğinde, tekel sahibinin buluşu kullanabilmesi, patent sahibinin iznine bağlıdır. Tekel sahibi, faaliyet gösterdiği sanayi alanında dikkate değer teknik bir ilerlemeyi sağlayabilecek buluşları, bunların kullanım hakkını elde ederek uygulamakla yükümlüdür.

(2) Tekel sahibi patent konusu buluşun kullanımını elde etmek için, patent sahibinden izin vermesini talep etme hakkına sahiptir. Tekel sahibi böyle bir talepte bulunduğu anda, patent sahibi tekel sahibinin patenti devir almasını isteyebilir. Patent konusu buluşun kullanılması karşılığında veya patentin tekel sahibince devir alınması halinde ödenecek bedel taraflarca birlikte belirlenir. Bu konuda anlaşma sağlanamazsa bedeli mahkeme tespit eder.

(3) İkinci fıkra hükümleri saklı kalmakla birlikte, tekel, patentin verilmesinden sonra oluşmuşsa, patent sahibi tekel sahibinden buluşun kullanılmakta olduğu işletme veya tesisi de devir almasını talep etme hakkına sahiptir. Tarafların ödenecek bedel konusunda anlaşmaya varamamaları halinde, bedeli mahkeme tespit eder.

(4) Mevcut bir kanuni tekel yüzünden bir patent konusu buluş kullanılmıyorsa, söz konusu patent için yıllık ücret ödenmez.

Patent başvurusunun yayımlanmasının etkileri

MADDE 24- (1) Bu Kanun hükümlerine göre verilen patentlerin sahiplerine sağlanan koruma, patent başvurusunun Bültende yayımlandığı tarihten itibaren, geçici olarak patent başvurusu sahibi için de tanınır.

(2) Patent başvurusu sahibinin izni olmadan, başvuru konusu buluşu kullanan kişi, patent başvurusu ve kapsamından haberdar edilmişse, birinci fıkrada sözü edilen koruma, başvurunun yayımlandığı tarihten önce de söz konusu olur.

(3) Patent başvurusunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması ya da reddedilmesi halinde, birinci ve ikinci fıkrada belirtilen sonuçlar hiç doğmamış sayılır.

Korumanın kapsamı

MADDE 25- (1) Patent başvurusu veya patentin sağladığı korumanın kapsamı istemler ile belirlenir. Bununla birlikte, istemlerin yorumlanmasında tarifname ve resimler kullanılır.

(2) Patentin sağladığı koruma, kullanılan kelimelerin yalnızca sözlük anlamı ile sınırlandırılmaz. Ancak, koruma kapsamının tespitinde istemler, buluşu yapan tarafından düşünülen fakat istemlerde talep edilmeyen, buna karşılık ilgili teknik alanda uzman bir kişi tarafından tarifname ve resimlerin yorumlanması ile ortaya çıkacak özellikleri kapsayacak şekilde de kabul edilemez.

(3) İstemler, hem patent başvurusu veya patent sahibine hakkı olan korumayı sağlayacak hem de üçüncü kişilere korumanın kapsamını yeterince açık ifade edecek şekilde yorumlanır.

(4) Patent başvurusunun sağladığı korumanın kapsamı, patentin verilmesine kadar geçen süre için, başvurunun yayımlanmış olan istemleri ile belirlenir. Ancak, patentin verildiği

hali veya itiraz veya hükümsüzlük işlemleri sonucunda değiştirilmiş hali, koruma alanının genişletilmemiş olması koşuluyla, başvurunun sağladığı korumayı geçmişe dönük olarak belirler.

(5) Patent başvurusu veya patentin sağladığı koruma kapsamının belirlenmesinde, istemlerde belirtilmiş unsurlara eşdeğer nitelikte olan unsurlar da dikkate alınır. Bir unsur, esas itibarıyla istemlerde talep edilen unsur ile aynı işlevi görüyor, bu işlevi aynı şekilde gerçekleştiriyor ve aynı sonucu ortaya çıkarıyorsa, genel olarak istemlerde talep edilen unsurun eşdeğeri olarak kabul edilir.

(6) Patent, buluşla ilgili örnekler içeriyorsa, istemler bu örneklerle sınırlı olarak yorumlanamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Patent Başvurusu ve Şartları

Patent başvurusu için gerekli belgeler

MADDE 26- (1) Bir patent başvurusu;

- a) Başvuru dilekçesini,
- b) Buluş konusunu açıklayan tarifnameyi,
- c) İstemleri,
- ç) Tarifnamede veya istemlerde atıf yapılan resimleri,
- d) Özeti,

kapsar. Bu belgelerin şekli ve içeriği yönetmelikte belirtilir.

(2) Bir patent başvurusu için başvuru ücreti ödenir. Ücretin miktarı, ödeme koşulları ve süresi yönetmelikte belirtilir. Başvuru ücretinin yönetmeliğe uygun olarak ödenmemesi halinde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(3) Tarifname, istemler, özet ve varsa resimler başvuru sırasında Paris Sözleşmesine veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf veya karşılıklılık ilkesini uygulayan devletlerin resmi dillerinden birinde verilirse, bunların Türkçe çevirileri yönetmelikte belirtilen süre ve diğer koşullara uygun olarak Enstitüye verilir. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

Başvuru tarihi

MADDE 27- (1) Bir patent başvurusunun tarihi, yönetmelikte belirtilen gerekliliklerin yerine getirildiği tarihtir.

Buluş yapanın başvuruda belirtilmesi

MADDE 28- (1) Başvuruda buluşu yapan belirtilir. Ancak, buluş sahibi isminin gizli tutulmasını isteyebilir. Başvuru sahibi, buluşu yapan değilse veya buluşu yapanlardan sadece biri veya birkaçıysa, başvuru sahibinin, buluşu yapan veya yapanlardan patent başvurusu yapma hakkını ne şekilde elde ettiği, başvuruda yönetmeliğe uygun olarak açıklanır.

Buluş bütünlüğü

MADDE 29- (1) Patent başvurusu, sadece tek bir buluşu veya birlikte tek bir genel buluş fikrini oluşturacak şekilde biraraya gelmiş bir buluşlar grubunu içerir.

Bölünmüş patent başvurusu

MADDE 30- (1) Başvuru sahibi, işlemleri devam eden bir patent başvurusundan, ilk başvuru konusunun kapsamını aşmayacak şekilde, yönetmeliğe uygun olarak bölünmüş bir başvuru yapabilir.

(2) Bölünen her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvurunun tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse, ilk başvurunun rüçhan hak veya hakları ayrılan her başvuruya da tanınır.

Buluşun açıklanması

MADDE 31- (1) Buluş, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda uzman olan bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak şekilde yeterince açık ve tam olarak, patent başvurusunda açıklanır.

İstemler

MADDE 32- (1) İstemler, korunması talep edilen konuyu tanımlar. İstemler açık ve öz olmalıdır. İstemlerin dayanağı tarifnamedir. İstemler, tarifnamede tanımlanan buluşun kapsamını aşamaz.

Özet

MADDE 33- (1) Özet, sadece teknik bilgi verme amacına hizmet eder. Başka amaçlar için, özellikle koruma alanının belirlenmesinde ve 7 nci maddenin üçüncü fıkrasının uygulanmasında kullanılmaz.

Rüçhan hakkı

MADDE 34- (1) Türkiye de dahil olmak üzere Paris Sözleşmesine veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf herhangi bir devlette; patent veya faydalı model için usulüne uygun bir başvuruda bulunmuş herhangi bir kişi veya halefi, aynı buluş için Türkiye’de başvuru yapmak amacıyla, ilk başvurunun yapıldığı tarihten itibaren oniki aylık süre içinde, rüçhan hakkından yararlanır.

(2) Paris Sözleşmesine veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf herhangi bir devletin ulusal mevzuatına göre veya yine bu devletlerin oluşturduğu ikili veya çok taraflı anlaşmalara göre veya bu Kanuna göre, usulüne uygun yapılmış bir ulusal başvuruya eşdeğer her başvurunun bir rüçhan hakkı doğuracağı kabul edilir.

(3) Usulüne uygun yapılmış bir ulusal başvuru, başvurunun yapıldığı tarihi, başvurunun sonucu ne olursa olsun, başvuru tarihi olarak almaya yeterli bir başvurudur.

(4) Aynı devlete yapılmış olan ve önceki ilk başvuru ile aynı konudaki sonraki bir başvuru; sonraki başvurunun yapıldığı tarihte, önceki başvurunun kamunun incelemesine açılmadan ve geride herhangi bir hak bırakmadan geri çekilmesi, geri çekilmiş sayılması veya reddedilmesi ve bir rüçhan hakkı talebine temel oluşturulmaması koşuluyla, rüçhanın belirlenmesinde ilk başvuru olarak kabul edilir. Önceki başvuru artık bir rüçhan hakkı talebi için dayanak oluşturmaz.

(5) Eğer ilk başvuru, Paris Sözleşmesine veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan bir devletin sınai mülkiyet makamına yapılmışsa, bu makamın, Paris Sözleşmesinde belirtilenlerle eşdeğer etkiler ve şartlar altında, Türkiye’ye yapılan bir ilk başvurunun rüçhan hakkı doğurduğunu kabul etmesi durumunda, karşılıklılık ilkesi uyarınca bu başvuru için birinci ila dördüncü fıkra hükümleri uygulanır.

Rüçhan hakkının etkisi

MADDE 35- (1) Rüçhan hakkı, rüçhan tarihinin, 7 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları ve 11 inci maddenin dördüncü fıkrasının uygulanmasında başvuru tarihi etkisine sahip olur.

Rüçhan hakkının talep edilmesi

MADDE 36- (1) Rüçhan hakkından yararlanmak isteyen başvuru sahibi, rüçhan hakkı talebini ve gerekli diğer belgeleri yönetmeliğe uygun olarak Enstitüye verir. Aksi takdirde rüçhan hakkı talebi geçersiz sayılır.

(2) Bir başvuru için, farklı ülkelerden kaynaklanmış olmasına bakılmaksızın, birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir. Uygun durumda, her bir istem için birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir. Birden çok rüçhan hakkı talep edildiği durumda, rüçhan tarihinden itibaren işleyen süreler, rüçhanın en erken tarihli olanından başlar.

(3) Bir veya birden çok rüçhan hakkı talebinde bulunulmuşsa, rüçhan hakkı sadece rüçhan hakkının doğduğu başvuru veya başvuruların içerdiği unsurları kapsar.

(4) Rüçhan hakkı talep edilen buluşun belirli unsurları, rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun istemlerinde yer almamış olsa dahi, rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun bir bütün olarak bu unsurları açıkça belirtmesi koşuluyla, rüçhan hakkı bu unsurlar için de kabul edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Patent Verilmesi İşlemleri

Başvuru için gerekli belgelerin ve şekli şartlara uygunluğun incelenmesi

MADDE 37- (1) Enstitü, başvuru tarihi verilmesi için yönetmelikte belirtilen gerekliliklerin yerine getirilip getirilmediğini inceler.

(2) Birinci fıkraya göre yapılan inceleme sonucunda başvuru tarihi verilemiyorsa, bu başvuru bir patent başvurusu olarak işleme alınmaz ve başvuru sahibinden, gereklilikleri yönetmelikte belirtilen süre içinde yerine getirmesi istenir. Bu süre içinde gerekliliklerin yerine getirilmesi halinde, gerekliliklerin yerine getirildiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.

(3) Başvuru tarihi verilmişse, Enstitü başvuru konusunun 5 inci maddenin üçüncü fıkrası ile 6 ncı madde kapsamına girip girmediğini inceler. Bu inceleme sonucunda, başvuru konusunun söz konusu maddeler kapsamına aşikar bir şekilde girdiği sonucuna varılırsa patent verilmesi işlemleri durdurulur ve başvuru sahibinden yönetmelikte belirtilen süre içinde, bu konudaki itirazlarını Enstitüye bildirmesi istenir. Başvuru sahibinin söz konusu süre içerisinde itirazda bulunmaması veya itirazının Enstitü tarafından kabul edilmemesi halinde başvuru reddedilir.

(4) Enstitü, başvuru tarihi verilen ve üçüncü fıkraya göre işlemlere devam edilmesine karar verilen başvurunun 26 ncı, 28 inci ve 36 ncı maddeler ile 59 uncu maddenin ikinci fıkrasına uygun olup olmadığını ve yönetmelikte belirtilen şekli şartları yerine getirip getirmediğini inceler.

(5) Dördüncü fıkra kapsamında yapılan incelemede, başvurunun bir eksikliği olduğu anlaşılırsa, başvuru sahibinden yönetmelikte belirtilen süre içinde eksikliği gidermesi istenir. Eksikliğin yönetmelikte belirtilen şekil ve şartlara uygun olarak giderilmediğinin tespit edilmesi halinde, Enstitü başvuruyu reddeder.

Araştırma talebi, araştırma raporunun hazırlanması ve yayımlanması

MADDE 38- (1) Enstitü tarafından, 37 nci madde uyarınca yapılan inceleme sonucunda, şekli şartlara uygunluk açısından bir eksikliğin olmadığı anlaşılır veya söz konusu eksiklikler bu Kanun hükümlerine uygun bir şekilde giderilir veya tamamlanırsa, başvuru sahibine, yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma talebini yapması gerektiği bildirilir.

(2) Başvuru sahibi, yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma talebi yaparsa, araştırma raporu; tarifname ve varsa resimler dikkate alınarak istemler itibarıyla yönetmeliğe uygun olarak düzenlenir ve başvurunun 39 uncu madde uyarınca yayımlanmış olması halinde ayrı olarak, yayımlanmamış olması halinde ise başvuru ile birlikte Bültende yayımlanır.

(3) Başvuru sahibi, yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma talebi yapmazsa, başvuru geri çekilmiş sayılır.

Başvurunun yayımlanması

MADDE 39- (1) Başvuru tarihinden veya rüçhan hakkı talep edilmişse rüçhan tarihinden itibaren onsekiz aylık sürenin dolması veya bu süre dolmadan başvuru sahibinin erken yayın talebi üzerine, Enstitü, başvuruyu yönetmelik hükümlerine uygun olarak Bültende yayımlar. Başvurunun yayımlanabilmesi için, 37 nci madde hükmüne göre uygunluğunun sağlanmış olması ve 38 inci madde hükmü uyarınca tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma talebi yapılmış olması şarttır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen onsekiz aylık süre dolmadan önce patent verilmesi kararı verilmişse, patent başvurusu ve patent fasikülü aynı zamanda yayımlanır.

İnceleme talebi

MADDE 40- (1) Başvuru sahibi, yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak, başvurusunun incelenmesini talep eder. İnceleme ücreti ödeninceye kadar, bu talep yapılmamış sayılır. İnceleme talebi süresi içinde yapılmamışsa, başvuru geri çekilmiş sayılır.

Patent başvurusunun incelenmesi

MADDE 41- (1) Enstitü, başvuru sahibinin talebi üzerine, patent başvurusunun ve buna ilişkin buluşun, bu Kanunun gereklerini karşılayıp karşılamadığını inceler.

(2) İncelemede, başvurunun veya buna ilişkin buluşun bu Kanunun gereklerini yerine getirmemiş olduğu tespit edilirse, başvuru sahibine, yönetmeliğe uygun olarak görüşlerini sunması ve başvuruda 49 uncu maddeye uygun olarak değişiklikler yapması konusunda Enstitü tarafından bildirim yapılır ve gerekli görüldükçe bu tür bildirimler tekrarlanır.

(3) Başvuru sahibi, Enstitünün bu konudaki bir bildirimine yönetmelikte belirtilen süre içinde cevap vermezse, başvuru geri çekilmiş sayılır.

Patentin verilmesi veya başvurunun reddedilmesi

MADDE 42- (1) Enstitü, 41 inci madde kapsamında yaptığı inceleme sonucunda, başvurunun ve buna ilişkin buluşun bu Kanunun gereklerini yerine getirdiği görüşündeyse, yönetmeliğe uygun olarak bir inceleme raporu düzenler ve patentin verilmesine karar verir. Yönetmelikte belirtilen koşulların sağlanması şartıyla patentin verilmesine ilişkin karar, Bültende ilan edilir ve bu karar ilan tarihinde yürürlüğe girer.

(2) Enstitü, 41 inci madde kapsamında yaptığı inceleme sonucunda, başvurunun veya buna ilişkin buluşun bu Kanunun gereklerini yerine getirmediği görüşündeyse, yönetmeliğe uygun olarak bir inceleme raporu düzenler ve bu Kanunda farklı bir hüküm öngörülmemişse, başvuruyu reddeder. Başvurunun reddine ilişkin karar Bültende ilan edilir.

Patent fasikülünün yayımı

MADDE 43- (1) Enstitü, patent verilmesi kararının Bültende ilan edilmesinden sonra, patent fasikülünü yönetmeliğe uygun olarak yayımlar.

ALTINCI BÖLÜM

İtiraz İşlemleri

İtiraz ve itirazın dayanakları

MADDE 44- (1) Üçüncü kişiler, patentin verilmesi kararının Bültende ilan edilmesinden itibaren altı ay içinde söz konusu patente;

a) 5 inci ila 10 uncu maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşımadığı,

b) Buluşun 31 inci madde hükmü uyarınca yeterince açıklanmadığı,

c) Patent konusunun, başvurunun ilk halinin kapsamını aştığı veya patentin 30 uncu maddeye göre yapılan bölünmüş başvuruya veya 12 nci maddeye göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda patent konusunun ilk başvurunun ilk halinin kapsamını aştığı,

gerekçelerinden en az birini ileri sürerek, yönetmeliğe uygun olarak itiraz edebilir. İtiraz ücretinin bu altı aylık süre içinde ödenmesi gerekir.

(2) İtiraza ilişkin ücretin birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde ödenmemesi veya itirazın yönetmelikte belirtilen koşullara uygun olarak yapılmaması halinde, itiraz yapılmamış sayılır.

(3) Birinci fıkra uyarınca itiraz yapılmaması veya ikinci fıkra uyarınca itirazın yapılmamış sayılması durumunda, patentin verilmesi hakkındaki Enstitü kararı kesinleşir ve nihai karar Bültende ilan edilir.

İtirazın incelenmesi

MADDE 45- (1) Enstitü, 44 üncü madde uyarınca yapılan itirazı yönetmeliğe uygun olarak patent sahibine bildirir. Patent sahibi bu bildirim üzerine yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak görüşlerini sunabilir veya patentte değişiklikler yapabilir. İtiraz, patent sahibinin görüşleri ve patentte değişiklik talepleri de dikkate alınarak, yönetmeliğe uygun olarak Kurul tarafından incelenir.

(2) Kurul yaptığı inceleme sonucunda, patentin veya varsa değiştirilmiş halinin bu Kanunun gereklerini yerine getirmedeği görüşünderse patenti hükümsüz kılar, bu Kanunun gereklerini tamamen yerine getirdiği görüşünderse itirazı reddeder.

(3) Kurul yaptığı inceleme sonucunda, patentin veya varsa değiştirilmiş halinin bu Kanunun gereklerini kısmen yerine getirdiği görüşünderse, patentin bu Kanunun gereklerini yerine getirdiği kısmı itibarıyla devamına karar verir ve patent sahibinden yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak değişiklik yapmasını ister. Söz konusu değişikliğin yönetmeliğe uygun olarak yapılmaması veya yapılan değişikliğin Enstitü tarafından kabul edilmemesi halinde patent hükümsüz kılınır.

(4) İtiraz işlemi sonucundaki Enstitünün nihai kararı Bültende ilan edilir.

Patentin yeni fasikülünün yayımı

MADDE 46- (1) Enstitü, 45 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca patentin değiştirilmiş haliyle devamına karar vermişse, patentin yeni fasikülünü yayımlar.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Patent Sürecine İlişkin İşlemler, İşlem Yapmaya Yetkili Kişiler ve Ücret

BİRİNCİ BÖLÜM

Patent Sürecine İlişkin İşlemler

Patent başvurusu ve patent dosyalarının üçüncü kişilerce incelenmesi

MADDE 47- (1) Henüz yayımlanmamış patent başvurularının dosyaları başvuru sahibinin yazılı izni olmadan üçüncü kişiler tarafından incelenemez.

(2) Başvuru sahibinin, başvurusundan doğan haklarını kendilerine karşı ileri sürmek istediğini ispat edebilen üçüncü kişiler, başvuru sahibinin izni olmaksızın, henüz yayımlanmamış patent başvuru dosyasını inceleyebilir.

(3) 30 uncu maddeye göre bölünmüş bir başvurunun veya 12 nci maddeye göre yapılan yeni bir patent başvurusunun yayımlanması halinde, önceki başvuru dosyası, başvuru sahibinin izni olmaksızın, başvurunun yayımlanmasından önce üçüncü kişiler tarafından incelenebilir.

(4) Patent başvurusu veya patente ilişkin dosyanın incelenmesi, yönetmeliğe uygun olarak yapılır.

Üçüncü kişilerin patent başvurusuna ilişkin görüşleri

MADDE 48- (1) Patent başvurusunun yayımlandığı tarihten itibaren, üçüncü kişiler yönetmeliğe uygun olarak, patent başvurusuna konu olan buluşun patentlenebilirliğine ilişkin görüşlerini sunabilir. Ancak bu kişiler, Enstitü nezdinde işlemlere taraf olamaz.

(2) Birinci fıkraya uygun olarak sunulan görüşler, patent başvurusu sahibine bildirilir. Başvuru sahibi, isterse kendisine iletilen bu görüşlere karşı görüş sunabilir.

Patent başvurusunda veya patentte yapılacak değişiklikler

MADDE 49- (1) Bir patent başvurusu veya patent, Enstitü nezdinde yapılan işlemler süresince, patent başvurusu veya patent sahibi tarafından yönetmeliğe uygun olarak değiştirilebilir.

(2) Bir patent başvurusu, buluş konusu, başvurunun ilk halindeki kapsamı aşacak şekilde değiştirilemez.

(3) Bir patent, sağladığı korumanın kapsamını aşacak şekilde değiştirilemez.

Başvurunun geri çekilmesi

MADDE 50- (1) Patent başvurusu, patentin verilmesinden önce başvuru sahibi tarafından her zaman geri çekilebilir. Geri çekilen başvurular tekrar işleme alınmaz.

(2) Patent başvurusu üzerinde hak tesis etmiş, Patent Siciline kayıtlı üçüncü kişilerin rızası olmaksızın başvuru geri çekilemez.

(3) Yayımlanmış bir patent başvurusunun geri çekildiği Bültende ilan edilir.

Yayımlanmamış başvurunun yeniden yapılması

MADDE 51- (1) Henüz yayımlanmamış bir patent başvurusu geri çekildiği, geri çekilmiş sayıldığı veya reddedildiği takdirde, aynı buluş konusu için yeni bir patent başvurusu yapılabilir.

Patent sicili

MADDE 52- (1) Enstitü, yönetmelikte belirtilen hususların kaydedildiği bir Patent Sicili tutar. Patent başvurusunun yayımından önce, Patent Siciline herhangi bir kayıt yapılmaz. Patent Sicili kamunun incelemesine açıktır.

(2) 13 üncü maddenin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, patent başvuruları veya patentlere ilişkin devirler, lisanslar, iradi veya mecburi tasarruflar, iyi niyetli üçüncü kişilere karşı Patent Siciline kayıt tarihinden itibaren hüküm doğurur.

Patent başvurusu veya patent numarasının belirtilmesi

MADDE 53- (1) Bir patent başvurusunun veya verilmiş bir patentin sağladığı haklarını üçüncü kişilere karşı ileri sürmek isteyen kişi, patent başvurusunun veya patentin numarasını söz konusu üçüncü kişilere bildirmek zorundadır.

(2) Bir ürünün, bunun etiketleri ve ambalajları ile her türlü ilan, reklam veya basılı evrakı üzerinde, bir patent başvurusu veya verilmiş bir patentin sağladığı korumanın mevcut olduğu izlenimini veren beyanların bulunması halinde, beyanları koyan kişi patent başvurusunun veya patentin numarasını belirtmek zorundadır.

Hakların yeniden tesisi

MADDE 54- (1) Bir patent başvurusu veya patentle ilgili işlemlerde uyulması gereken bir süreye, şartların gerektirdiği tüm özeni göstermesine rağmen, uyamamış olan başvuru veya patent sahibi, bu durumun patent başvurusunun reddine veya geri çekilmiş sayılmasına veya patentin hükümsüz kılınmasına veya diğer herhangi bir hakkın kaybına yol açması halinde, hakların yeniden tesisini talep edebilir. Bu talep, uyulamamış olan sürenin bitiminden itibaren bir yılı geçmemek üzere, süreye uyulamama nedeninin ortadan kalkmasından itibaren iki ay içerisinde yapılır. Enstitü, yönetmelikte belirtilen gerekliliklerin yerine getirilmesi koşuluyla, talebi kabul eder. Aksi takdirde, söz konusu talebi reddeder. Böyle bir talebin kabul edilmesi halinde, süreye uyulamamış olmanın getirdiği hukuki sonuçlar hiç doğmamış sayılır.

(2) Başvuru sahibi, 34 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen sürenin bitiminden itibaren iki ay içerisinde başvuru tarihi alan sonraki başvurusu için, 34 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen sürenin bitiminden itibaren iki ay içerisinde rüçhan hakkının yeniden tesis edilmesi için talepte bulunursa, birinci fıkra hükümleri uygulanır.

(3) Hakların yeniden tesisi için öngörülen sürelerin dolması halinde, bu sürelerle ilişkin olarak hakların yeniden tesisi talebinde bulunulamaz.

(4) Hakların yeniden tesis edilmesi halinde, bu durum Bültende ilan edilir. Hakların kaybindan, bu hakların yeniden tesisine ilişkin ilana kadar geçen sürede, patent konusu buluşu iyi niyetli olarak ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişiler, sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde, buluşu ücretsiz olarak kullanmaya devam edebilir.

Süreler ve bildirimler

MADDE 55- (1) Bir patent başvurusu veya patentle ilgili işlemlerde uygulanacak sürelerin hesaplanma şekli konusunda 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.

(2) Bir patent başvurusu veya patentle ilgili işlemlerde uyulması gereken süre bu Kanunla veya yönetmelikle belirlenmemişse, uygulanacak süre Enstitünün bildiriminden itibaren üç aydır.

(3) Bir patent başvurusu veya patentle ilgili işlemlere ilişkin olarak Enstitü tarafından veya Enstitüye yapılacak bildirimler, yönetmeliğe uygun olarak yapılır.

Patentin konusunun geçerliliği ve yararlılığı

MADDE 56- (1) Verilmiş bir patentin konusunun geçerliliği ve yararlılığı Devletçe garanti edilmez.

Enstitüde araştırma ve inceleme raporlarının düzenlenmesi

MADDE 57- (1) Enstitü, araştırma ve inceleme raporlarını kendisi düzenleyebileceği gibi, gerekli gördüğü durumlarda bu raporların düzenlenmesi için diğer patent ofisleri ile anlaşmalar da yapabilir. Bu hüküm, itirazların incelenmesi konusunda da uygulanır.

Enstitü kararlarına itiraz ve Kurul incelemesi

MADDE 58- (1) 44 üncü ve 45 inci maddeleri hükmü saklı kalmak üzere, Enstitünün almış olduğu kararlara, patent başvurusu veya patent sahibi ve ilgili üçüncü kişiler, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde itiraz edebilir. İtirazın haklılığının ve doğruluğunun belirlenmesi halinde karar, Enstitünün ilgili dairesi tarafından değiştirilir. Kararın değiştirilmemesi halinde itiraz, herhangi bir yorumda bulunulmadan Kurula gönderilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca alınan Kurul kararları, Enstitünün nihai kararları olup, bu kararlara karşı, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde, Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinde dava açılabilir. Kurul kararlarının iptaline ilişkin mahkeme kararları, kesinleşmedikçe Enstitü tarafından yerine getirilmez.

(3) Kurulun almış olduğu kararlar, Patent Siciline kaydedilir ve Bültende ilan edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İşlem Yetkisi Olan Kişiler

İşlem yetkisi olan kişiler

MADDE 59- (1) Bu Kanun kapsamında Enstitü nezdinde;

- a) Gerçek kişiler,
- b) Temsil hak ve yetkisine sahip bulunan gerçek kişiler tarafından temsil olunan tüzel kişiler,
- c) Patent Vekilleri Siciline kayıtlı patent vekilleri, işlem yapabilir.

(2) Yerleşim yeri yurt dışında bulunan kişiler ancak patent vekilleri vasıtasıyla temsil edilir ve tüm işlemler patent vekili vasıtasıyla yapılır.

(3) Patent vekili tayin edilmesi halinde, patent vekiline yapılan bildirim vekalet verene yapılmış sayılır.

(4) Enstitü nezdinde vekillik yapma yetkisi olmayan kişilerin bu Kanun kapsamında işlem yapması halinde, patent başvurusu veya patent sahibi ile talep sahibi üçüncü kişinin Türkiye’de yerleşim yeri varsa bildirimler doğrudan patent başvurusu, patent veya talep sahibine yapılır. Patent başvurusu, patent veya talep sahibinin Türkiye’de yerleşim yeri yoksa, patent başvurusu, patent veya talep sahibine Patent Vekilleri Siciline kayıtlı bir vekil atanması için iki aylık süre verilir. Bu süre içerisinde Patent Vekilleri Siciline kayıtlı vekil atanmazsa söz konusu işleme ilişkin talep yapılmamış sayılır.

(5) Vekilin azledilmesi veya vekillikten çekilmesi, Enstitüye bildirilmesi ile hüküm ifade eder ve bu durumda dördüncü fıkra hükmü uygulanır.

Ortak temsilcilik

MADDE 60- (1) Patent başvurusu veya patentin birden çok kişiye ait olması durumunda, geri çekme veya vazgeçme talebi hariç olmak üzere, Enstitü nezdindeki tüm işlemler hak sahiplerince ortak temsilci olarak atanan hak sahibi tarafından yürütülebilir. Hak sahipleri tarafından ortak temsilci atanmaması durumunda, başvuru dilekçesinde adı geçen ilk hak sahibinin, ortak temsilci olduğu kabul edilir.

(2) Patent başvurusu veya patent birden çok kişiye ait ise, hak sahiplerince ortak temsilci olarak atanan hak sahibinin veya birinci fıkra hükmü uyarınca ortak temsilci kabul

edilen hak sahibinin yerleşim yerinin Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde olmaması durumunda, işlemler patent vekili vasıtasıyla yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ücretlerin Ödenmesi ve Hukuki Sonuçları

Ücretler

MADDE 61- (1) Patent başvurusu ve patentle ilgili ücretler yönetmeliğe uygun olarak ödenir.

(2) Bir işlemle ilgili ücret yönetmeliğe uygun olarak ödenmemişse, işlem hüküm ve sonuç doğurmamış sayılır.

Yıllık ücret

MADDE 62- (1) Bir patent başvurusu veya patentin korunması için gerekli olan yıllık ücret, yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak, vade tarihinde ödenir.

(2) Yıllık ücret, birinci fıkrada belirtilen vade tarihinde ödenmemişse, yönetmelikte belirlenen ek bir ücretle birlikte vade tarihini takip eden altı ay içinde ödenebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkrada belirtilen süreler içinde yıllık ücretlerin ödenmemesi halinde, patent hakkı, vade tarihi itibarıyla sona erer. Patent hakkının sona erdiğine ilişkin olarak Enstitü tarafından yapılan bildirim tarihinden itibaren iki ay içerisinde, yönetmelikte belirtilen telafi ücretinin ödenmesi halinde, patent hakkı ücretin ödendiği tarih itibarıyla yeniden geçerlilik kazanır.

Eksik ücret

MADDE 63- (1) Bir patent başvurusu veya patentle ilgili olarak ödenmesi gereken ve yönetmelikte belirlenen bir ücretin eksik ödenmesi halinde, eksik ücret, Enstitünün bildirim tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenir. Aksi takdirde, ilgili ücret hiç ödenmemiş sayılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Patent Başvurusuna ve Patente İlişkin Tasarruflar

BİRİNCİ BÖLÜM

Ortaklık ve Hak Tesisi

Ortak hak sahipliği

MADDE 64- (1) Patent başvurusu veya patentin birden çok kişiye ait olması halinde, ortaklar arasında aksine bir anlaşma yoksa, hak üzerindeki ortaklığın paylı mülkiyet olduğu kabul edilir. Ortaklar arasında aksi kararlaştırılmadıkça bu madde hükümleri, bu maddede de hüküm bulunmaması halinde 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun hükümleri uygulanır.

(2) Her hak sahibi, buluşu kullanmayan veya lisans vermemiş olan diğer hak sahiplerinin mağduriyetini makul ölçüde tazmin etmek suretiyle buluşu kullanabilir. Bir anlaşmaya varılamaması halinde, tazminat miktarı mahkeme tarafından belirlenir.

(3) Her hak sahibi, patent başvurusu veya patentle sağlanan hakkının tecavüze uğraması halinde; gerekli önlemleri alabilir, üçüncü kişilere karşı hukuk veya ceza davası açabilir. Açılan dava diğer hak sahiplerine davacı tarafından bildirilir. Diğer hak sahipleri açılan davaya katılmaya yetkilidir.

(4) Her hak sahibi, buluşu kullanmayan veya lisans vermemiş olan diğer hak sahiplerinin mağduriyetini makul ölçüde tazmin etmek suretiyle üçüncü kişilere inhisari olmayan lisans verebilir. Bir anlaşmaya varılamaması halinde, tazminat miktarı mahkeme tarafından belirlenir.

Bununla birlikte, lisans vermek isteyen hak sahibi, hazırlanan lisans sözleşmesi ile birlikte patent üzerindeki hakkını devretmek için belirlemiş olduğu bedele ilişkin teklifi, tüm hak sahiplerine bildirir. Bu bildirimden itibaren üç ay içerisinde, diğer hak sahiplerinden biri, lisans vermek isteyen hak sahibinin payını almak istediğini belirterek lisansın verilmesine itiraz edebilir. Bu sürede bir anlaşmaya varılamaması halinde, devir bedeli mahkeme tarafından belirlenir. Kararın tebliğinden itibaren bir ay içerisinde, taraflar alım veya satımdan vazgeçebilir. Böyle bir durumda masrafları, vazgeçen taraf karşılar.

(5) İnhisari lisans, hak sahiplerinin tamamının rızasıyla veya mahkeme tarafından yetkilendirilen hak sahibi tarafından verilebilir.

(6) Her hak sahibi kendisine düşen payı devredebilir. Payını devretmek isteyen hak sahibi, patent üzerindeki hakkını devretmek için belirlemiş olduğu bedele ilişkin teklifi, diğer hak sahiplerine bildirir. Bu bildirimden itibaren üç ay içerisinde diğer hak sahipleri önalım haklarını kullanabilir. Anlaşmaya varılamaması durumunda, bedel mahkeme tarafından belirlenir. Kararın tebliğinden itibaren bir ay içerisinde, taraflar alım veya satımdan vazgeçebilir. Böyle bir durumda masrafları, vazgeçen taraf karşılar.

(7) Her hak sahibi, diğer hak sahipleri lehine hakkından vazgeçebilir. Hak sahibi, hakkından vazgeçtiğini diğer hak sahiplerine ve Enstitüye bildirir. Bu durumun Patent Siciline kaydından itibaren, hakkından vazgeçen hak sahibinin, diğer hak sahiplerine karşı olan yükümlülükleri sona erer. Vazgeçenin hakkı, diğer hak sahipleri arasında hak sahipliği oranında paylaşılır. Bu değişiklik Bültende ilan edilir.

(8) Her hak sahibi, patent başvurusuna veya patente ilişkin korumanın devamı için Enstitü nezdinde gerekli işlemleri yapabilir.

Hukuki işlemler

MADDE 65- (1) Patent başvurusu veya patent devredilebilir, miras yolu ile intikal edebilir, kullanma hakkı lisans konusu olabilir, rehnedilebilir ve haczedilebilir. Rehin ve haciz konusunda, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

(2) Patent başvurusu ve patent üzerinde sağlararası işlemler yazılı şekilde tabi olup, yönetmelikte öngörölen hususların yerine getirilmesi şartıyla Patent Siciline kaydedilir ve Bültende ilan edilir.

Patentin bölünmezliđi

MADDE 66- (1) Patent başvurusunun veya patentin devrinde veya diğer bir hak tesisinde, birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa bile, patent konusunun bölünebilmesi mümkün değildir.

Sözleşmeye dayalı lisans

MADDE 67- (1) Patent başvurusunun veya patentin kullanım hakkı, Türkiye genelinde veya belirli bir coğrafî alan veya alanlarında geçerli olacak şekilde, lisans sözleşmesine konu olabilir.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, lisans inhisari değildir ve lisans veren patent konusu buluşu kendi kullanabileceği gibi, üçüncü kişilere de aynı buluşa ilişkin lisanslar verebilir. İnhisari lisans söz konusu olduğu zaman, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça, kendisi de patent konusu buluşu kullanamaz.

(3) Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, sözleşmeye dayalı lisans sahipleri lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

(4) Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, sözleşmeye dayalı olarak lisans alan kişi, patentin koruma süresi boyunca ulusal sınırların bütünü içinde patent konusu buluşun kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunabilir.

(5) Lisans sözleşmesinde yer alan şartların lisans alan tarafından ihlali halinde, patent başvurusu veya patentin sağladığı haklar, patent sahibi tarafından lisans alana karşı dava yoluyla ileri sürülebilir.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 68- (1) Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, patent başvurusu veya patent sahibi, bunları devralana veya lisans alana patent konusu buluşun kullanımı için zorunlu olan teknik bilgileri vermekle yükümlüdür.

(2) Devralan veya lisans alan kişi, kendisine verilen gizli bilgilerin açıklanmasını önlemek için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Lisans verme teklifi

MADDE 69- (1) Patent başvurusu veya patent sahibi, yönetmeliğe uygun olarak Enstitüye yapacağı yazılı taleple, patent konusu buluşu kullanmak isteyen herkese lisans vereceğini bildirebilir.

(2) Enstitü, lisans verme teklifini Bültende ilan eder. Lisans verme teklifinden yararlanmak suretiyle lisans almak isteyen kişilerin Enstitüye yazılı talep yapması halinde, Enstitü bu talebi patent başvurusu veya patent sahibine bildirir.

(3) Patent başvurusu veya patent sahibi, yaptığı lisans verme teklifini her zaman geri alabilir. Teklifin geri alınması Bültende ilan edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Zorunlu Lisans

Zorunlu lisans

MADDE 70- (1) Zorunlu lisans;

a) 71 inci maddeye göre patent konusu buluşun kullanılmaması,

b) 72 nci maddeye göre patent konularının bağımlılığının söz konusu olması,

c) 73 üncü maddeye göre kamu yararının söz konusu olması,

ç) 74 üncü maddeye göre kamu sağlığı sorunları nedeniyle eczacılık ürünlerinin, TRIPs

Anlaşması ile oluşturulan sistem kapsamında uygun ülkelere ihracatının söz konusu olması, şartlarından birinin mevcudiyeti halinde verilebilir.

(2) Birinci fıkranın (a), (b) ve (ç) bentlerine konu zorunlu lisans talepleri mahkemeye yapılır. Birinci fıkranın (ç) bendi uyarınca yapılan zorunlu lisans taleplerinde aciliyet durumları hariç olmak üzere, zorunlu lisans talep edenin, patent sahibinden sözleşmeye dayalı lisans istemesine rağmen alamadığına dair bir kanıt talebe eklenir. Mahkeme, zorunlu lisans talebinin bir sureti ile ekli belgelerin birer suretini patent sahibine gecikmeksizin gönderir. Patent sahibine, bunlara karşı delilleriyle birlikte görüşlerini sunması için bildirim tarihinden itibaren bir aydan fazla olmamak üzere süre verilir.

(3) Zorunlu lisans, esas olarak yurt içi pazara arz için verilir. Zorunlu lisans inhisari değildir ancak, kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisanslar inhisari olabilir. Zorunlu lisans, süre, bedel ve kullanım alanı göz önüne alınarak belirli şartlar altında verilir. Mahkeme bedeli belirlerken, patentin ekonomik değerini göz önüne alır. Birinci fıkranın (ç) bendi uyarınca verilecek zorunlu lisanslarda ise bedel belirlenirken, ticari olmayan ve insani amaçlar göz önüne alınarak bu tür kullanımın ithalatçı ülke açısından ekonomik değeri dikkate alınır.

(4) Zorunlu lisans verilmesi halinde, lisans alanın alt lisans verme ve patent konusunu ithal etme hakkı yoktur. Ancak, kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisansta lisans alan, kamu yararı gereği açıkça ithale yetkili kılınmışsa, patent konusu ithal edilebilir. Bu ithal izni, ihtiyaçla sınırlı olarak ve ancak geçici bir süre için verilir.

Kullanılmama durumunda zorunlu lisans

MADDE 71- (1) Patent verilmesi kararının Bültende ilan edilmesinden itibaren üç yıllık veya patent başvurusu tarihinden itibaren dört yıllık süreden hangisi daha geç sona eriyorsa, o sürenin bitiminden itibaren ilgili herkes; zorunlu lisans talebinin yapıldığı tarihte, patent konusu buluşun kullanılmaya başlanmamış olduğu veya kullanım için ciddi ve etkili girişimlerde bulunulmadığı veya kullanımın ulusal pazar ihtiyacını karşılayacak düzeyde olmadığı gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesini talep edebilir. Söz konusu durum, haklı bir neden olmaksızın, buluşun kullanımına aralıksız olarak üç yıldan fazla ara verildiği hallerde de uygulanır.

Patent konularının bağımlılığı halinde zorunlu lisans

MADDE 72- (1) Bir patent konusu buluşun, önceki patentin sağladığı haklara tecavüz edilmeksizin kullanılmasının mümkün olmaması halinde, patent konuları arasında bağımlılık söz konusu olacağından, sonraki tarihli patent sahibi önceki tarihli patent konusu buluşu, sahibinin izni olmaksızın kullanamaz.

(2) Patent konuları arasında bağımlılık söz konusu olması halinde, sonraki tarihli patent sahibi, patent konusu buluşunu kullanmak için, buluşunun önceki tarihli patent konusu buluşa göre büyük ölçüde ekonomik yarar sağlayan önemli bir teknik ilerleme göstermesi koşulu ile zorunlu lisans verilmesini talep edebilir. Sonraki tarihli patent sahibine zorunlu lisans verilmişse, önceki tarihli patent sahibi de, sonraki tarihli patent konusu buluşu kullanmak için kendisine zorunlu lisans verilmesini talep edebilir.

(3) Bağımlılığı olan patentlerden birinin hükümsüzlüğü veya patent hakkının sona ermesi halinde, zorunlu lisans kararı da hükümsüz kalır.

Kamu yararı nedeniyle zorunlu lisans

MADDE 73- (1) Kamu sağlığı veya milli güvenlik nedenleriyle patent konusu buluşun kullanılmaya başlanması, kullanımın artırılması, genel olarak yaygınlaştırılması, yararlı bir kullanım için ıslah edilmesinin büyük önem taşıması veya patent konusu buluşun kullanılmamasının ya da nitelik veya nicelik bakımından yetersiz kullanılmasının ülkenin ekonomik veya teknik gelişmesi bakımından ciddi zararlara sebep olacağı hallerde, konu ile ilgili bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca;

a) Kamu yararı bulunduğu gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesine,

b) Buluşun kamu yararını karşılayacak yeterlikte kullanımını patent sahibi tarafından gerçekleştirilebilecekse, buluşun şartlı olarak zorunlu lisans konusu yapılmasında kamu yararı bulunduğuna,

karar verilir.

(2) Birinci fıkranın (b) bendindeki kararın verilmesi halinde, mahkeme patent sahibinin de konu hakkındaki görüşünü aldıktan sonra, bir yıldan fazla olmamak üzere belirlenecek bir süre içinde; patent sahibi tarafından buluşun kamu yararını karşılayacak yeterlikte kullanımına başlanılmasına, mevcut kullanımın geliştirilmesine veya miktarın artırılmasına karar verir veya patent konusu buluşu derhal zorunlu lisans konusu yapar. Belirlenen sürenin geçmesinden sonra mahkeme, kamu yararına kullanımın karşılanmadığına karar verirse, patent konusu buluşu derhal zorunlu lisans konusu yapar.

(3) Patent başvurusu veya patent konusu buluşun kullanımının milli güvenlik veya genel sağlık bakımından önemli olması halinde, Milli Savunma Bakanlığı veya Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak konu ile ilgili bakanlık tarafından teklifte bulunulur.

(4) Kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisanslar inhisari olabilir. Milli güvenlik bakımından önemli olduğu gerekçesi ile verilen zorunlu lisans kararı, buluşun bir veya bir kaç işletme tarafından kullanılması ile sınırlandırılabilir.

Kamu sağlığı sorunları nedeniyle eczacılık ürünlerinin uygun ülkelere ihracatı durumunda zorunlu lisans

MADDE 74- (1) Kamu sağlığı sorunları nedeniyle eczacılık ürünlerini, bu alanda üretim kapasitesi olmayan veya yetersiz olan;

a) Birleşmiş Milletlerin az gelişmiş ülkeler listesinde yer alan, Dünya Ticaret Örgütüne üye herhangi bir ülkeye,

b) Birleşmiş Milletlerin az gelişmiş ülkeler listesinde yer almamasına rağmen, TRIPs Konseyine bu sistemi ithalatçı sıfatıyla tamamen ya da kısmen kullanmak istediğini bildiren Dünya Ticaret Örgütüne üye herhangi bir ülkeye,

c) Dünya Ticaret Örgütüne üye olmamasına rağmen Dışişleri Bakanlığına bu sistemi kullanmak istediğini yönetmeliğe uygun olarak bildiren herhangi bir ülkeye,

ihraç etmek isteyenler, yönetmeliğe uygun olarak zorunlu lisans verilmesini talep edebilir.

(2) Dünya Ticaret Örgütüne bu sistemi ithalatçı ülke olarak kullanmayacağını bildiren herhangi bir üye ülkeye ihracat, birinci fıkra kapsamında zorunlu lisansa konu olamaz.

(3) Bu madde kapsamındaki zorunlu lisansın verildiğinin veya verilen zorunlu lisansın sona erdirildiğinin mahkeme tarafından gecikmeksizin Enstitüye bildirilmesi ile Enstitü, bu durumu yönetmeliğe uygun olarak TRIPs Konseyine gecikmeksizin bildirir.

(4) Bu madde kapsamında verilen zorunlu lisansla üretilen ürünleri Türkiye pazarına arz etme, yeniden ihraç etme, bekletme prosedürlerine tabi tutma, serbest bölgeye ya da antrepoya koyma amaçlarıyla ithal etmek yasaktır. Bu hüküm, zorunlu lisans başvurusunda ve ürünün ambalajında ve belgelerinde belirtilen ithalatçı ülkeye, yeniden ihraç etme veya ithalatçı ülkeye yeniden ihraç etme amacıyla bir transit veya gümrük antrepo prosedürüne veya serbest bölgeye ya da antrepoya koyma durumlarında geçerli değildir.

Zorunlu lisansın devri

MADDE 75- (1) Bir zorunlu lisansın devrinin geçerli olabilmesi için, işletme ile birlikte veya işletmenin lisansın değerlendirildiği kısmı ile birlikte devredilmesi gerekir. Zorunlu lisansın, patent konularının bağımlılığı gerekçesiyle verilmesi halinde ise lisans, bağımlı patentle birlikte devredilir.

Şartlarda değişiklik talebi ve zorunlu lisansın iptali

MADDE 76- (1) Lisans alan veya patent sahibi, zorunlu lisans verilmesinden sonra, zorunlu lisansa göre daha uygun şartlarda sözleşmeye dayalı lisans vermiş olması gibi sonradan ortaya çıkan ve değişikliği haklı kılan olaylara dayanarak mahkemeden zorunlu lisans bedelinde veya şartlarında değişiklik yapılmasını talep edebilir.

(2) Lisans alan, zorunlu lisansın doğan yükümlülüklerini ciddi şekilde ihlal ettiği veya sürekli olarak yerine getirmediği takdirde mahkeme, patent sahibinin talebi üzerine, patent sahibinin tazminat hakları saklı kalmak kaydıyla lisansı iptal edebilir.

(3) 74 üncü maddedeki ithalatçı ülke, zorunlu lisansa konu olan ürünü, zorunlu lisans gerekçesinden farklı olarak kullandığında, talep üzerine mahkeme lisansı iptal edebilir.

(4) Zorunlu lisansın verilmesine neden olan şartların sona ermesi ve tekrarlanma olasılığının ortadan kalkması halinde, talep üzerine mahkeme zorunlu lisansı iptal eder.

Sözleşmeye dayalı lisans hükümlerinin uygulanabilirliği

MADDE 77- (1) 70 inci, 71 inci, 72 nci, 73 üncü, 75 inci ve 76 ncı maddelerdeki hükümlere aykırı olmadığı takdirde, 67 nci ve 68 inci maddelerde belirtilen sözleşmeye dayalı lisans ile ilgili hükümler zorunlu lisansa da uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Çalışanların Buluşları, Biyoteknolojik Buluşlar ve Gizli Patent

BİRİNCİ BÖLÜM

Çalışanların Buluşları

İşçi buluşu

MADDE 78- (1) İşçinin bir işletme veya kamu idaresinde yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği veya işletmenin veya kamu idaresinin büyük ölçüde deneyim ve çalışmalarına dayanan, işçinin iş ilişkisi sırasında yaptığı buluş, hizmet buluşudur.

(2) Birinci fıkrada sayılan hizmet buluşunun dışında kalan buluş, serbest buluş olarak kabul edilir.

(3) Bu Kanun hükümlerine göre işçi, bir özel hukuk sözleşmesi veya benzeri bir hukuk ilişkisi gereği, başkasının hizmetinde olan ve bu hizmet ilişkisini işverenin gösterdiği belli bir işle ilgili olarak kişisel bir bağımlılık içinde ona karşı yerine getirmekle yükümlü olan kişidir. Öğrenciler ve ücretsiz olarak belirli bir süreye bağlı olmaksızın hizmet gören stajyerler de bu Kanun hükümlerine göre işçi sayılır.

Hizmet buluşu ve bildirim yükümlülüğü

MADDE 79- (1) İşçi bir hizmet buluşu yaptığında, bu buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin işverene bildirmekle yükümlüdür. Buluş birden çok işçi tarafından gerçekleştirilmişse, bu bildirim birlikte yapılabilir. İşveren, kendisine ulaşan bildirim tebellüğ tarihini, bildirimde bulunan kişi veya kişilere geciktirmeksizin ve yazılı olarak bildirir.

(2) İşçi, teknik problemi, çözümünü ve hizmet buluşunu nasıl gerçekleştirmiş olduğunu, bildiriminde açıklamak zorundadır. Buluşun daha iyi açıklanması bakımından varsa resmini de işverene verir.

(3) İşçi, yararlanmış olduğu işletme deneyim ve çalışmalarını, varsa diğer çalışanların katkılarını ve bu katkıların şeklini, yaptığı işle ilgili olarak aldığı talimatları ve söz konusu katkılar yanında kendisinin katkı payını da belirtir.

(4) İşveren bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde, bildirim hangi hususlarda düzeltilmesi gerektiğini işçiye bildirir. İşverenin söz konusu bildirim düzeltilmesi konusunda iki ay içinde talep yapmaması halinde, ikinci fıkrada belirtilen bildirim, şartlara uygun olmasa dahi, geçerli sayılır.

(5) İşçinin Kanunda öngörülen şekilde bildirimde bulunabilmesi için, işveren gereken yardımı göstermek zorundadır.

İşverenin buluşa ilişkin hakkı

MADDE 80- (1) İşveren, hizmet buluşu ile ilgili olarak tam veya kısmi hak talep edebilir. İşveren bu talebi, işçinin bildirimini kendisine ulaştığı tarihten itibaren dört ay içinde yazılı olarak işçiye bildirmek zorundadır. İşçiye böyle bir bildirim süresinde yapılmaması veya

hak talebinde bulunulmadığına dair bir bildirim yapılması durumunda, hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanır.

(2) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin tam hak talebinde bulunması halinde bununla ilgili bildirim işçiye ulaşması ile buluş üzerindeki tüm haklar işverene geçmiş olur.

(3) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi hak talep etmesi halinde, hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanır. Ancak, bu durumda işveren, kısmi hakka dayanarak buluşu kullanabilir. Bu kullanma, işçinin buluşunu değerlendirmesini önemli ölçüde güçleştiriyorsa işçi, buluşa ilişkin hakkın tamamen devralınmasını veya kısmi hakka dayanan kullanım hakkından vazgeçilmesini işverenden isteyebilir. İşveren, işçinin bu isteğine ilişkin bildirimine tebellüğ tarihinden itibaren iki ay içerisinde cevap vermezse, işverenin kısmi hakka dayanarak buluşu kullanma hakkı sona erer.

(4) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin hak talebinde bulunmasından önce işçinin buluş üzerinde yapmış olduğu tasarruflar, işverenin haklarını ihlal ettiği ölçüde, işverene karşı geçersiz sayılır.

Hizmet buluşuna ilişkin hak talebinde bedel

MADDE 81- (1) İşveren hizmet buluşu üzerinde tam hak talep ederse, işçi makul bir bedelin kendisine ödenmesini işverenden isteyebilir. İşveren hizmet buluşu üzerinde kısmi hak talep ederse, işverenin buluşu kullanması halinde, işçinin makul bir bedelin kendisine ödenmesini isteme hakkı doğar.

(2) Bedelin hesaplanmasında hizmet buluşunun ekonomik değerlendirilebilirliği, işçinin işletmedeki görevi ve işletmenin buluşun gerçekleştirilmesindeki payı da dikkate alınır.

(3) İşveren, hizmet buluşuna ilişkin talepte bulunduktan sonra, buluşun korunmaya değer olmadığını ileri sürerek bedelin ödenmesinden kaçınmaz. Ancak, buluşun korunabilir olmadığı konusunda, Enstitünün veya Enstitü aleyhine açılan bir dava sonucunda mahkemenin karar vermesi halinde, işçi bedel talebinde bulunamaz.

(4) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi veya tam hak talebinde bulunmasını takiben bedel ve ödeme şekli, işveren ile işçi arasında imzalanan sözleşme veya benzeri bir hukuk ilişkisi hükümlerince belirlenir.

(5) Hizmet buluşu birden çok işçi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse, bedel ve ödeme şekli her biri için, dördüncü fıkraya uygun olarak ayrı ayrı belirlenir.

Hizmet buluşu için patent başvurusu yapılması

MADDE 82- (1) İşveren, kendisine bildiri yapılan bir hizmet buluşu için patent verilmesi amacıyla Enstitüye başvuru yapmakla yükümlüdür. İşveren, işletme menfaatleri gerektiriyorsa, patent başvurusu yapmaktan kaçınabilir. İkinci fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla, başvuru yapmaktan kaçınılması durumunda, buluş için işverenin ödemesi gereken bedelin hesaplanmasında, patent alınmamasından kaynaklanan işçi aleyhine muhtemel ekonomik kayıplar göz önünde tutulur.

(2) İşverenin hizmet buluşu için başvuru yükümlülüğü;

a) Hizmet buluşunun serbest buluş niteliği kazanması,

b) İşçinin, buluşu için başvuru yapılmamasına rıza göstermesi,

c) İşletme sırlarının korunmasının başvuru yapmamayı gerektirmesi, hallerinden en az birinin gerçekleşmesiyle ortadan kalkar.

(3) Hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanmışsa, işçi bizzat başvuru yapma hakkına sahiptir.

(4) İşveren, hizmet buluşu için tam hak talebinde bulunmuşsa, söz konusu buluşun yabancı bir ülkede de korunması için başvuruda bulunabilir.

(5) İşveren, işçinin talebi üzerine, patent almak istemediği yabancı ülkeler için buluşu serbest bırakmak ve bu ülkelerde işçiye patent almak için talep yapma imkanını sağlamakla yükümlüdür. Buluşun serbest bırakılması, rüçhan hakkı süresinin geçirilmemesi açısından, makul bir süre içinde yapılır.

(6) İşveren, işçinin yabancı ülkelerde patent alabilmesi amacıyla buluşu serbest bırakırken, bu ülkelerde uygun bir ücret karşılığında buluşu kullanabilmek için inhisari olmayan nitelikte bir kullanım hakkını saklı tutmak ve saklı tuttuğu bu hakkından doğan menfaatlerine zarar gelmemesini talep etmek hakkına sahiptir.

Tarafların patent başvurusu ile ilgili hak ve yükümlülükleri

MADDE 83- (1) İşçi, patent alınabilmesi için gerekli bilgileri işverene vermek ve gerekli yardımı yapmakla yükümlüdür. İşveren de, hizmet buluşuna patent verilmesi için yaptığı başvuru ve eklerinin suretlerini işçiye vermek ve işçinin talebi üzerine başvuru işlemleri sırasındaki gelişmeleri ona bildirmekle yükümlüdür.

(2) İşveren, işçinin hizmet buluşu nedeniyle talep ettiği bedeli ödemededen önce, patent başvurusu ile ilgili işlemleri takip etmek istemezse veya patent hakkının korunmasından vazgeçmek isterse, durumu işçiye bildirmekle yükümlüdür. İşçinin talebi üzerine işveren, masrafları işçiye ait olmak üzere patent hakkını veya patent alınması için gerekli olan belgeleri işçiye devretmek zorundadır. İşçi, bu konuda kendisine yapılan bildirimle, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde cevap vermezse, işveren patent başvurusu veya patentin sağladığı haklardan vazgeçebilir.

(3) İşveren, ikinci fıkrada belirtilen bildirimle birlikte hizmet buluşundan inhisari olmayan yararlanma hakkını, makul bir bedel karşılığında saklı tutabilir.

Serbest buluş ve bildirim yükümlülüğü

MADDE 84- (1) İşçi, bir iş akdi ilişkisi içindeyken serbest bir buluş yaptığı takdirde, durumu geciktirmeden işverene bildirmekle yükümlüdür. Bildirimde, buluş ve gerekiyorsa buluşun gerçekleştirilme şekli hakkında bilgi vermek suretiyle, buluşun gerçek bir serbest buluş sayılıp sayılmayacağı konusunda işverenin bir kanaate varabilmesi sağlanır.

(2) İşveren kendisine yapılan bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde, yazılı bir bildirim ile buluşun serbest bir buluş olmadığı yolunda itirazda bulunmazsa, buluşun hizmet buluşu olduğu iddiasını sonradan ileri süremez.

(3) Serbest buluşun işverenin faaliyet alanı içinde değerlendirilebilir olmadığı aşıkarsa, işçinin bildirim yükümlülüğü yoktur.

Teklifte bulunma yükümlülüğü

MADDE 85- (1) Serbest buluş, işletmenin faaliyet alanına girmekteyse veya işletme söz konusu buluşun ilgili olduğu alanda faaliyette bulunmak için ciddi hazırlıklar içindeyse; işçi, serbest buluşunu iş ilişkisini sürdürmekte olduğu sırada başka bir şekilde değerlendirmeye başlamadan önce, tam hak tanımaksızın uygun şartlar altında buluşundan yararlanma imkanı vermek için işverene teklif yapmakla yükümlüdür.

(2) İşveren, teklifin kendisine ulaştığı tarihten itibaren üç ay içinde cevap vermezse, bu konudaki öncelik hakkını kaybeder. İşveren, kendisine yapılan teklifi kabul eder, ancak öngörölmüş şartları uygun bulmazsa, şartlar tarafların talebi üzerine mahkeme tarafından tespit edilir.

Sır tutma yükümlülüğü

MADDE 86- (1) İşveren, tam hak talep etmediği takdirde, kendisine bildiri yapılan bir buluşa ilişkin bilgileri, işçinin haklı menfaatlerinin devamı süresince gizli tutmakla yükümlüdür.

(2) İşçi hizmet buluşunu, serbest buluş niteliği kazanmadığı sürece gizli tutmakla yükümlüdür.

Hak ve yükümlülüklerin etkisi

MADDE 87- (1) İşçi buluşuna ilişkin hükümlerden doğan hak ve yükümlülükler, iş sözleşmesinin sona ermiş olmasından etkilenmez.

İşçinin önalım hakkı

MADDE 88- (1) İşveren iflas eder ve iflas idaresi de buluşu işletmeden ayrı olarak devretmek isterse, işçinin yapmış olduğu ve işverenin de tam hak talebinde bulunduğu buluşa ilişkin olarak işçinin önalım hakkı vardır.

(2) İşçi buluşundan doğan bedel alacağı, imtiyazlı alacaklardandır. İflas idaresi bu nitelikteki birden çok bedel alacağını, alacaklılar arasında alacakları oranında dağıtır.

Kamu çalışanlarının ve silahlı kuvvetler mensuplarının buluşları

MADDE 89- (1) İşçi buluşu için uygulanan hükümler, özel kanun hükümleri ve taraflar arasında yapılan sözleşme hükümleri saklı kalmak şartıyla, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların buluşları ve silahlı kuvvetler mensuplarının buluşları için de uygulanır.

Öğretim elemanlarının buluşları

MADDE 90- (1) İşçi buluşu için uygulanan hükümler, özel kanun hükümleri ve taraflar arasında yapılan sözleşme hükümleri saklı kalmak şartıyla, yükseköğretim kurumlarında bilimsel çalışma yapmakta olan öğretim elemanlarının yaptığı buluşlar için de uygulanır.

(2) Öğretim elemanlarının kamu kuruluşlarıyla veya özel kuruluşlarla belirli bir sözleşme kapsamında yapmış olduğu çalışmalar sonucunda ortaya çıkan buluşlar için hak sahibinin belirlenmesinde sözleşme hükümleri esas alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Biyoteknolojik Buluşlar

Patentlenebilir biyoteknolojik buluşlar

MADDE 91- (1) Biyoteknolojik buluşlardan aşağıda sayılanlarla ilgili olanlar patentlenebilir:

a) Doğal ortamından izole edilen veya daha önceden doğada var olduğu halde teknik bir işlemle üretilen biyolojik materyal.

b) Buluşun teknik uygulanabilirliğinin belirli bir bitki çeşidi veya hayvan ırkı ile sınırlı olmaması koşuluyla, bitki veya hayvanlar.

c) Mikrobiyolojik ya da diğer teknik bir işlem veya bir bitki çeşidi ya da hayvan ırkı olmamak koşuluyla mikrobiyolojik ya da diğer teknik bir işlemle elde edilen bir ürün.

Biyoteknolojik buluşların patentlenebilirliğinin istisnaları

MADDE 92- (1) 6 ncı maddenin (a) bendi uyarınca, ticari kullanımı kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olması nedeniyle;

a) İnsan klonlama işlemleri,

b) İnsan eşey hattının genetik kimliğini değiştirme işlemleri,

- c) İnsan embriyosunun sınai ya da ticari amaçlarla kullanılması,
ç) İnsan ya da hayvanlara önemli bir tıbbi fayda sağlamaksızın, hayvanlara acı çektirebilecek genetik kimlik değiştirme işlemleri ve bu işlemler sonucu elde edilen hayvanlar, ile ilgili biyoteknolojik buluşlar patentlenemez.

İnsan bedeni ve öğelerine ilişkin buluşlar

MADDE 93- (1) Oluşumunun ve gelişiminin çeşitli aşamalarında insan bedeni ve bir gen dizisi veya kısmi gen dizisi de dahil olmak üzere, insan bedeninin öğelerinden birinin basit keşfi, patentlenebilir bir buluş değildir.

(2) Bir gen dizisi veya kısmi gen dizisi de dahil olmak üzere, insan bedeninden izole edilen ya da başka bir teknik işlem sonucunda üretilen bir öğe, yapısı bu öğenin doğal olanıyla aynı olsa dahi, patentlenebilir bir buluş olabilir.

Gen dizilerinin sanayiye uygulanabilirliğinin açıklanması

MADDE 94- (1) Bir gen dizisinin veya kısmi gen dizisinin sanayiye uygulanabilirliği, patent başvurusunda açıklanır.

Nükleotid ve amino asit dizilerine ilişkin patent başvuruları ile ilgili gereklilikler

MADDE 95- (1) Bir patent başvurusunda nükleotid veya amino asit dizileri açıklanıyorsa; tarifname, yönetmeliğe uygun olarak hazırlanmış bir nükleotid veya amino asit dizi listesi de içerir.

Genetik kaynağın veya geleneksel bilginin kökeninin patent başvurusunda belirtilmesi

MADDE 96- (1) Buluş genetik bir kaynağa veya geleneksel bir bilgiye dayanıyorsa, bu kaynağa veya bilginin kökenine ilişkin açıklama patent başvurusunda yönetmeliğe uygun olarak yapılır. Aksi takdirde, kaynağın veya kökenin bilinmediğine ilişkin bir beyanın verilmiş olduğu kabul edilir.

Biyolojik materyalin tevdi edilmesi

MADDE 97- (1) Bir buluş, kamu tarafından ulaşılamayan ve ilgili teknik alandaki bir uzman tarafından buluşun uygulanmasına yeterli olacak şekilde patent başvurusunda anlatılamayan bir biyolojik materyalle ilgiliyse veya bu materyalin kullanımını içeriyorsa, usul ve esasları yönetmelikte belirtilen tevdi koşullarının yerine getirilmesi halinde, buluşun 31 inci maddeye uygun olarak açıklandığı kabul edilir.

Uzman çözümü

MADDE 98- (1) Başvuru sahibi, 99 uncu maddeye göre erişimin, numunenin sadece talepte bulunanın atadığı bir uzmana verilmesiyle gerçekleşeceğini, başvurunun yayımlanması için gerekli teknik hazırlıkların tamamlanmasına kadar Enstitüye bildirebilir. Bu atama kapsamındaki erişim;

- a) Patent verilmesi kararının yayımlanmasına kadar veya,
b) Başvurunun reddedilmesi, geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması durumlarında başvuru tarihinden itibaren 20 yıl süreyle,
geçerli olur.

(2) Uzman olarak;

- a) Talepte bulunanın, talep yapıldığı sırada, atanmasının başvuru sahibince onaylandığını ispatladığı gerçek bir kişi,
b) Enstitünün uzman olarak kabul ettiği gerçek bir kişi,

atanabilir.

(3) Uzmanın 99 uncu madde kapsamındaki yükümlülükleri, patentin koruma süresinin bitimine kadar veya başvurunun reddedilmesi, geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması durumlarında birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen sürenin bitimine kadar başvuru sahibine taahhüt ettiğine dair bir beyan, atamaya eklenir. Burada talep sahibi üçüncü kişi olarak kabul edilir.

Biyolojik materyale erişilebilirlik

MADDE 99- (1) 97 nci maddeye göre tevdi edilen biyolojik materyal, patent başvurusunun yayımlandığı tarihten itibaren talep üzerine herkesin ve bu tarihten önce de 47 nci maddenin ikinci fıkrasına göre başvuru dosyasını incelemeye yetkili bulunan herkesin erişimine açıktır. 98 inci maddeye tabi olarak, bu erişim, talepte bulunan kişiye bu biyolojik materyalin bir örneğinin verilmesiyle gerçekleşir.

(2) Biyolojik materyalin bir örneği, talepte bulunan kişinin, başvuru veya patent sahibine, patent başvurusunun reddedildiği, geri çekildiği, geri çekilmiş sayıldığı ya da koruma süresinin bittiği tarihe kadar, başvuru veya patent sahibi feragat ettiğini açıkça belirtmedikçe, bu biyolojik materyali ya da bundan türetilen herhangi bir biyolojik materyali üçüncü şahıslara vermeyeceğini ve bu materyali yalnızca deneysel amaçlı kullanacağını taahhüt etmesi koşuluyla verilir.

(3) Talepte bulunan, biyolojik materyali zorunlu lisans kapsamında kullandığı sürece, bu materyalin yalnızca deneysel amaçlı kullanımı konusunda taahhüt aranmaz.

(4) İkinci fıkra hükümlerinin uygulanması ile ilgili olarak türetilmiş bir biyolojik materyal, tevdi edilen materyalin buluşun gerçekleştirilmesinde esas olan özelliklerini taşımayı sürdüren herhangi bir materyal anlamındadır. İkinci fıkrada belirtilen taahhüt, türetilmiş biyolojik materyalin patent işlemleri için tevdi edilmesine engel olmaz.

(5) Birinci fıkradaki talep, Enstitü tarafından kabul edilen bir formla Enstitüye yapılır. Enstitü bu formda, tevdi edilen biyolojik materyale ilişkin bir patent başvurusunun yapıldığını ve talepte bulunanın veya 98 inci maddeye göre talepte bulunanın atadığı uzmanın bu materyalin bir örneğini almaya yetkili olduğunu onaylar. Bu talep, patentin verilmesinden sonra da Enstitüye yapılır.

(6) Enstitü, beşinci fıkrada belirtildiği şekilde onaylanan talebin bir kopyasını tevdi kuruluşuna ve patent başvurusu veya patent sahibine gönderir.

(7) Enstitü tarafından tanınmış olan tevdi kuruluşlarının ve uzmanların listesi Bültende ilan edilir.

Biyolojik materyalin yeniden tevdi edilmesi

MADDE 100- (1) 97 nci maddeye göre tevdi edilen biyolojik materyal, tanınan tevdi kuruluşunda erişilebilir olmaktan çıkarsa; bu materyalin Budapeşte Anlaşmasına uygun şekilde yeniden tevdi edilmesi ve yeni tevdinin alındığına ilişkin tevdi kuruluşu tarafından verilen belgenin bir kopyasının yeni tevdinin yapılmasından itibaren dört ay içinde patent başvurusu veya belgesinin numarası belirtilerek Enstitüye gönderilmesi halinde, bu erişimin kesintiye uğramadığı kabul edilir.

Biyoteknolojik buluşlarda korumanın kapsamı

MADDE 101- (1) Bir buluşun sonucu olarak belirli özelliklere sahip olan bir biyolojik materyale patent ile sağlanan koruma, o biyolojik materyalden üreme veya çoğaltma yoluyla türetilen aynı özelliklere sahip, aynı veya farklılaşan formdaki herhangi bir biyolojik materyali de kapsar.

(2) Bir buluşun sonucu olarak belirli özelliklere sahip olan bir biyolojik materyalin üretilmesini sağlayan bir işleme patentle sağlanan koruma, bu işlem yoluyla doğrudan elde edilen biyolojik materyali ve bu biyolojik materyalden üreme veya çoğaltma yoluyla türetilen aynı özelliklere sahip, aynı veya farklılaşan formdaki diğer biyolojik materyalleri de kapsar.

(3) Genetik bilgi içeren ya da genetik bilgidен oluşan bir ürüne patentle sağlanan koruma, 93 üncü maddenin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla, ürünün dahil edildiği ve genetik bilgiyi içeren ve genetik bilginin fonksiyonunu yerine getiren bütün materyalleri de kapsar.

Biyoteknolojik buluşlarda koruma kapsamının sınırları

MADDE 102- (1) Patent sahibi tarafından veya onun izni ile piyasaya sunulmuş olan patentli bir biyolojik materyalin uygulanmasının kaçınılmaz bir sonucu olan üreme veya çoğaltmanın sonucunda elde edilen biyolojik materyal, bu materyalin sonradan başka üreme veya çoğaltma amacı için kullanılmaması kaydıyla, 101 inci maddede belirtilen korumanın kapsamı dışında kalır.

Biyoteknolojik buluşlara ilişkin patentler ile ilgili olarak küçük çiftçiye sağlanan haklar

MADDE 103- (1) 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait İslahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanunda tanımlanan küçük çiftçinin kendi işlediği arazisinde, patent sahibi tarafından ya da onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli bir ürün ile yaptığı üretim sonucunda ortaya çıkan üründen elde edeceği üretim materyalini, yine kendi işlediği arazisinde yapacağı yeni üretimler için kullanabilme hakkı vardır. Bu hak, 5042 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

(2) Çiftçinin, patent sahibi tarafından ya da onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli damızlık ya da diğer hayvan üreme materyalini, tarım amaçlı kullanma hakkı vardır. Bu hak, çiftçinin tarım etkinliğini sürdürme amacıyla hayvan ya da diğer hayvan üreme materyalinin üretilmesini kapsar. Ancak bu hak, ticari üretim faaliyeti amaçlı bir satışı kapsamaz.

(3) 17 nci madde hükmü, birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen konularda uygulanmaz.

Biyoteknolojik buluşlarda karşılıklı zorunlu lisans

MADDE 104- (1) Bir ıslahçı, önceki bir patenti ihlal etmeden yeni bir bitki çeşidine ait ıslahçı hakkını elde edememesi veya bu hakkı kullanamaması halinde, patentli buluşun inhisari olmayan kullanımı için uygun bir bedelin ödenmesi karşılığında zorunlu lisans talep edebilir. Böyle bir lisansın verilmesi durumunda, patent sahibi de korunan çeşidin kullanımı için kendisine makul şartlarda bir karşılıklı lisans verilmesini talep edebilir.

(2) Bir biyoteknolojik buluşa ilişkin patent sahibi, önceki bir bitki çeşidine ait ıslahçı hakkını ihlal etmeden bu patent hakkını kullanamaması halinde, korunan bitki çeşidinin inhisari olmayan kullanımı için uygun bir bedel ödenmesi karşılığında zorunlu lisans talep edebilir. Böyle bir lisansın verilmesi durumunda, yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibi de korunan buluşun kullanımı için kendisine makul şartlarda bir karşılıklı lisans verilmesini talep edebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen lisanslar için başvuru sahibi;

a) Patent sahibine veya yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibine sözleşmeye dayalı bir lisans elde etmek için başvurduğunu ancak sonuç alamadığını,

b) Korunan bitki çeşidiyle veya patentle korunan buluşla kıyaslandığında, sonraki buluşun veya bitki çeşidinin, büyük ölçüde ekonomik yarar sağlayan önemli bir teknik ilerleme gösterdiğini,

ispatlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gizli Patent

Gizli patent

MADDE 105- (1) Enstitü, başvuru konusu buluşun milli güvenlik açısından önem taşıdığı kanısına varırsa, başvuru ile ilgili bir işlem yapmadan, durumu başvuru sahibine ve başvurunun bir sureti ile birlikte gecikmeksizin Milli Savunma Bakanlığına bildirir.

(2) Milli Savunma Bakanlığı, başvuru konusu buluşun milli güvenlik açısından önem taşıdığına karar verirse, bildirim tarihinden itibaren üç ay içerisinde kararını Enstitüye bildirir ve patent başvurusu ile ilgili işlemlerin gizli yürütülmesini ister. Milli Savunma Bakanlığı, başvuru konusu buluşun milli güvenlik açısından önem taşımadığına karar verirse veya söz konusu süre içinde Enstitüye herhangi bir bildirimde bulunmazsa, Enstitü başvuru ile ilgili işlemleri başlatır.

(3) Patent başvurusunun gizliliğe tabi olması halinde, Enstitü durumu başvuru sahibine bildirir ve başvuru ile ilgili başka bir işlem yapmadan başvuruya gizli patent verir.

(4) Patent sahibi, gizli patent konusu buluşu, yetkisi olmayan kişilere açıklayamaz.

(5) Patent sahibinin talebi üzerine, patent konusu buluşun kısmen veya tamamen kullanılmasına, Milli Savunma Bakanlığı, kendi belirleyeceği şartlar altında izin verebilir.

(6) Patent sahibi, patentin gizli tutulduğu süre için, devletten tazminat isteyebilir. Ödenecek tazminat miktarı konusunda anlaşma sağlanamazsa, tazminat miktarı mahkeme tarafından belirlenir. Tazminat, buluşun önemi ve patent sahibinin onu serbestçe kullanabilmesi halinde elde edeceği muhtemel gelirin miktarı göz önünde tutularak hesaplanır. Patent sahibinin kusuruyla gizli patent konusu olan buluş açıklanmışsa, tazminat isteme hakkı ortadan kalkar.

(7) Gizli patentler için, gizli kaldığı süre boyunca, Enstitüye herhangi bir ücret ödeme yükümlülüğü yoktur.

(8) Enstitü, Milli Savunma Bakanlığının talebi üzerine, patent için öngörölmüş gizliliği kaldırabilir. Gizliliği kaldırılmış bir patent, gizliliği kaldırıldığı tarihten itibaren patent başvurusu olarak işlem görür ve bu Kanunda belirtilen hükümler uygulanır.

Gizli patentler için yabancı ülkede başvuru izni alınması

MADDE 106- (1) Türkiye'de gerçekleştirilen bir buluş için yapılan bir patent başvurusu 105 inci madde hükmüne tabi ise, Milli Savunma Bakanlığının izni olmadan, söz konusu buluş için hiçbir yabancı ülkede patent başvurusu yapılamaz.

(2) Buluş sahibinin yerleşim yeri Türkiye'de ise, aksi ispat edilinceye kadar, buluşun Türkiye'de yapılmış olduğu kabul edilir.

ALTINCI KISIM

Patentin Hükümsüzlüğü ve Patent Hakkının Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Patentin Hükümsüzlüğü

Patentin hükümsüzlüğü

MADDE 107- (1) Enstitünün nihai kararından sonra;

a) Patent konusu, 5 inci ila 10 uncu maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşııyorsa,

b) Buluş, 31 inci madde hükmü uyarınca, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda uzman olan bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak şekilde yeterince açık ve tam olarak açıklanmamışsa,

c) Patent konusunun, başvurunun ilk halinin kapsamını aştığı veya patentin 30 uncu maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 12 nci maddeye göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda patent konusu ilk başvurunun ilk halinin kapsamını aşıyorsa,

ç) Patent Siciline patent sahibi olarak kayıtlı kişinin, patent hakkına sahip olmadığı ispatlanmışsa,

patentin hükümsüz kılınmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir. Hükümsüzlük talebi, patentin verildiğine ilişkin kararın 42 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca ilan edilmesinden itibaren yetkili mahkemeye yapılabilir. Ancak mahkeme, 44 üncü maddenin üçüncü fıkrası veya 45 inci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca yapılan ilandan önce, (a), (b) ve (c) bentleri uyarınca yapılan hükümsüzlük talebine ilişkin olarak karar veremez.

(2) Hükümsüzlük nedenleri patentin sadece bir bölümüne ilişkin ise, sadece o bölüm ile ilgili istem veya istemlerin iptal edilmesi suretiyle, kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez. Kısmi hükümsüzlük sonucu patent ile korunan buluşun iptal edilmeyen istem veya istemleri, 5 inci ila 10 uncu madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşıyorsa, patent bu kısım için geçerli kalır.

(3) Patentın hükümsüzlüğü davası, patentin koruma süresinin devamınca veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde açılabilir.

(4) Patentın hükümsüzlüğü davası, Patent Siciline patent sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Bu davalarda Enstitü taraf gösterilmez. Açılan dava, Patent Siciline patent üzerinde hak sahibi olarak kayıtlı kişilere ihbar olunur.

Patentin hükümsüzlüğünün etkisi

MADDE 108- (1) Patentın hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, kararın sonuçları geçmişe dönük olarak etkili olur ve patent veya patent başvurusuna bu Kanun ile sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) Patent sahibinin kötü niyetli olarak hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geçmişe dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Patentın hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, patentin sağladığı haklara tecavüz sebebiyle verilen hukuken kesinleşmiş ve uygulanmış kararları.

b) Patentın hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, yapılmış ve uygulanmış sözleşmeleri.

(3) İkinci fıkranın (b) bendinde belirtilen sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin hakkaniyet gereğince kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir.

(4) Bir patentin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur. Hükümsüzlük kararının kesinleşmesinden sonra mahkeme, bu kararı Enstitüye resen gönderir. Kesinleşmiş karar ile hükümsüz kılınan patent, Enstitü tarafından Patent Sicilinden terkin edilir ve durum Bültende ilan edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Patent Hakkının Sona Ermesi

Patent hakkının sona ermesi

MADDE 109- (1) Patent hakkı;

- a) Süresinin dolması,
- b) Patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi,
- c) Yıllık ücretlerin 62 nci maddede öngörülen sürelerde ödenmemesi, nedenlerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer.

(2) Enstitü, patent hakkının sona erdiğini Bültende ilan eder. Hakkı sona eren patentin konusu, sona erme nedeninin gerçekleşmiş olduğu andan itibaren, toplumun malı sayılır.

(3) Patent sahibinin, birinci fıkranın (b) bendi uyarınca patent hakkından vazgeçmek istemesi halinde, talebini yazılı olarak Enstitüye bildirmesi gerekir. Vazgeçme, Patent Siciline kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(4) Patent sahibi;

- a) Patent Siciline kaydedilmiş hak sahiplerinin izni olmadıkça,
- b) Patent üzerinde, üçüncü bir kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmekteyse, onun izni olmadıkça, patent hakkından vazgeçemez.

(5) Patent sahibi, patent hakkından kısmen vazgeçerse, vazgeçilmeyen istem veya istemlerin yine bir patent konusu teşkil edebilmesi ve vazgeçmenin patentin kapsamının genişletilmesine ilişkin olmaması şartıyla, vazgeçilmeyen istem veya istemler itibarıyla patent geçerli kalır.

YEDİNCİ KISIM

Patentin Sağladığı Haklara Tecavüz ve Tecavüz Halinde İleri Sürülebilecek Talepler ve Açılabilir Davalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Patentin Sağladığı Haklara Tecavüz

Patentin sağladığı haklara tecavüz sayılan fiiller

MADDE 110- (1) Aşağıda belirtilen fiiller, patentin sağladığı haklara tecavüz sayılır:

a) Patent sahibinin izni olmaksızın buluş konusu ürünü kısmen veya tamamen üretme sonucu taklit etmek.

b) Kısmen veya tamamen taklit suretiyle meydana getirildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde, tecavüz yoluyla üretilen ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için ithal etmek veya ticari amaçla elde bulundurmak veya uygulamaya koymak suretiyle kullanmak.

c) Patent sahibinin izni olmaksızın buluş konusu olan usulü kullanmak veya bu usulün izinsiz olarak kullanıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği halde buluş konusu usulle doğrudan doğruya elde edilen ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için ithal etmek veya uygulamaya koymak suretiyle kullanmak.

ç) Patent sahibi tarafından sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

d) 128 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca mahkeme tarafından verilmesi karara bağlanan bilgileri vermektan kaçınmak.

(2) Patent başvurusunun 39 uncu maddeye göre yayımlandığı tarihten itibaren, başvuru sahibi, buluşa vaki tecavüzlardan dolayı hukuk ve ceza davası açmaya yetkilidir. Tecavüz eden, başvurudan ve kapsamından haberdar edilmişse, başvurusunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötü niyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa, yayımdan önce de tecavüzün varlığı kabul edilir. Ancak mahkeme, 44 üncü maddenin üçüncü fıkrası veya 45 inci

maddenin dördüncü fıkrası uyarınca yapılan ilandan önce, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak karar veremez.

Usul patentlerinde ispat yükümlülüğü

MADDE 111- (1) Patent konusu, bir ürün elde etmeye ilişkin bir usul ise yetkili mahkeme davalıdan, aynı ürünü elde etme usulünün patentli usulden farklı olduğunu ispat etmesini isteyebilir. Patent sahibinin izni olmadan üretilen aynı ürünün, aksi ispatlanmadığı takdirde;

- a) Patentli usulle elde edilen ürünün yeni olması,
- b) Aynı ürünün büyük olasılıkla patentli usul ile elde edilmiş olması ve patent sahibinin makul çabalar sonucunda fiilen kullanılan usulü tespit edememiş olması, koşullarından en az birinin gerçekleşmesi halinde, patentli usulle elde edilmiş olduğu kabul edilir.

(2) Birinci fıkradaki aksini savunma durumunda, davalının üretim ve işletme sırlarının korunmasındaki haklı menfaati göz önünde tutulur.

İKİNCİ BÖLÜM

Tecavüz Halinde İleri Sürülebilecek Talepler ve Açılabilir Davalar

Patent sahibinin talepleri

MADDE 112- (1) Patentın sağladığı hakkı tecavüze uğrayan patent sahibi, mahkemedен;

- a) Fiilin tecavüz olup olmadığının tespiti,
  - b) Patentın sağladığı haklara tecavüzün önlenmesi,
  - c) Patentın sağladığı haklara tecavüzün kaldırılması, bu kapsamda; özellikle patentin sağladığı haklara tecavüz sayılan fiillere konu olan ürünler ile bunların üretiminde münhasıran kullanılan cihaz, makine gibi araçlara ve patentle korunan bir usulün kullanımını sağlayan araçlara el konulması ve patentin sağladığı haklara tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, masraflar tecavüz edene ait olmak üzere, el konulan ürünler ile cihaz ve makine gibi araçların şekillerinin değiştirilmesi veya patentin sağladığı haklara tecavüzün önlenmesi için kaçınılmazsa imhası,
  - ç) Kusur varsa, maddi ve manevi zararın tazmini,
  - d) Patentın sağladığı haklara tecavüz eden kişi aleyhine verilen mahkeme kararının, masrafları tecavüz eden tarafından karşılanarak, ilgililere tebliğ edilmesi ve kamuya ilan yoluyla duyurulması,
- taleplerinde bulunabilir.

Tazminat

MADDE 113- (1) Patent sahibinin izni olmaksızın, patentle korunan ürünü veya patentle korunan usulle doğrudan doğruya elde edilen ürünü üreten, satan, dağıtan veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkararak veya bu amaçlar için ithal eden veya ticari amaçla elde bulunduran veya patentli bir usulü kullanan kişi, kusurluysa sebep olduğu zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

(2) Patentle korunan buluşu herhangi bir şekilde kullanan kişinin, patent sahibinin patentin varlığından ve tecavüzden kendisini haberdar ederek tecavüzün durdurulmasını talep etmesi durumunda tecavüzü durdurulmaması veya kullanmasının kusurlu bir davranış teşkil etmesi halinde, bu kişi neden olduğu zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

Zararı kanıtlayan belgeler

MADDE 114- (1) Patent sahibi, patent hakkının ihlali iddiasına dayalı tazminat davası açmadan önce, delillerin tespiti çerçevesinde ya da açılmış olan tazminat davasında uğramış olduğu zarar miktarının belirlenebilmesi için, ticari sır niteliğindeki bilgi ve belgeler saklı kalmak kaydıyla, buluşun kullanılması ile ilgili belgelerin, tazminat yükümlüsü tarafından mahkemeye sunulması konusunda karar verilmesini mahkemedan talep edebilir.

(2) Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun, yargılamayı gerektiren davalarda hazırlık işlemlerine ilişkin hükümleriyle, senetlerin ibrazı zorunluluğuna dair olan hükümleri birinci fıkradaki talepler hakkında da uygulanır.

Yoksun kalınan kazanç

MADDE 115- (1) Patent sahibinin uğradığı zarar sadece fiili kaybın değerini değil, patentin sağladığı haklara tecavüz dolayısıyla yoksun kalınan kazancı da kapsar.

(2) Yoksun kalınan kazanç, zarar gören patent sahibinin seçimine bağlı olarak;

a) Patentın sağladığı haklara tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, patent sahibinin patenti kullanması ile elde edebileceği muhtemel gelirine,

b) Patentın sağladığı haklara tecavüz edenin, patent konusu buluşu kullanmakla elde ettiği kazancına,

c) Patentın sağladığı haklara tecavüz edenin, buluşu bir lisans sözleşmesi ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması halinde ödemesi gereken lisans bedeline, göre değerlendirme usullerinden biri ile hesaplanır.

(3) Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, buluşun ekonomik önemi, patentin sağladığı haklara tecavüz edildiği anda geçerlilik süresi ve tecavüz sırasında patente ilişkin lisansların sayısı, süresi ve çeşidi gibi etkenler göz önünde tutulur.

(4) Mahkeme, patent sahibinin bu Kanunda öngörülen patenti kullanma yükümlülüğünü yerine getirmemiş olduğu kanaatine varırsa, yoksun kalınan kazanç, ikinci fıkranın (c) bendine göre hesaplanır.

Yoksun kalınan kazancın artırımı

MADDE 116- (1) Patent üzerinde tasarruf yetkisi olan kişi, yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, 115 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) veya (b) bentlerinde belirtilen değerlendirme usullerinden birini seçmişse; mahkeme, ürünün üretilmesi veya usulün kullanılmasında patent konusu buluşun ekonomik bakımdan önemli bir katkısının bulunduğu kanaatine vardığı takdirde, kazancın hesaplanmasında hakkaniyete uygun bir payın daha eklenmesine karar verir.

(2) Patentın, ilgili ürüne ekonomik bakımdan önemli bir katkısının olduğunun kabul edilebilmesi için, ilgili ürüne olan talebin oluşmasında patent konusu buluşun belirleyici etken olduğunun anlaşılmış olması gerekir.

Buluşun itibarı

MADDE 117- (1) Patentın sağladığı haklara tecavüz eden tarafından patent konusu buluşun kötü şekilde üretimi veya uygun olmayan bir tarzda piyasaya sürülmesi sonucunda patent konusu buluşun itibarı zarara uğrarsa patent sahibi, bu gerekçeyle, ayrıca tazminat isteyebilir.

Tazminatın indirilmesi

MADDE 118- (1) Patent sahibine ödenecek tazminat, patent sahibinin diğer kişilerden buluşunun başka bir şekilde kullanılmasından dolayı aldığı bedelden daha fazlaysa, bu bedel dikkate alınarak tazminat miktarı indirilir.

Dava açılmayacak kişiler

MADDE 119- (1) Patent sahibi, patentin sağladığı haklara tecavüz eden tarafından piyasaya sürülmüş ürünleri kişisel ihtiyaçları ölçüsünde elinde bulunduran veya kullanan kişilere karşı, bu bölümde yer alan davaları açamaz.

(2) Patent sahibi, sebep olduğu zarardan dolayı kendisine tazminat ödemiş kişi tarafından, patent sahibinin el koymaması nedeniyle piyasaya sürülmüş ürünleri ticari amaçla kullanan kişilere karşı, bu bölümde yer alan davaları açamaz.

Zamanaşımı

MADDE 120- (1) Patentin sağladığı haklara tecavüzden doğan özel hukuka ilişkin davalarda, zamanaşımı süresi için 818 sayılı Borçlar Kanununun 60 ıncı maddesi hükmü uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Özel Hükümler

Lisans sahibinin dava açması ve şartları

MADDE 121- (1) Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, inhisari lisansa sahip olan kişi tarafından, patent sahibinin patentin sağladığı haklarına tecavüz edilmesi durumunda patent sahibinin bu Kanun uyarınca açabileceği davaları kendi adına açabilir. Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, inhisari olmayan lisans sahibi olan kişilerin dava açma hakları yoktur.

(2) Birinci fıkra hükümlerine göre patentin sağladığı haklara tecavüz dolayısıyla dava açma hakkı olmayan bir lisans alan, noter vasıtasıyla yapacağı bir bildirimle, gereken davayı açmasını patent sahibinden isteyebilir. Patent sahibinin bu talebi kabul etmemesi veya bildirim alınacağı tarihten itibaren üç ay içinde gerekli davayı açmaması halinde, lisans sahibi yaptığı bildirimde ekleyerek kendi adına dava açabilir ve açılan dava patent sahibine ihbar olunur.

(3) Lisans sahibi ciddi bir zarar tehlikesi karşısında, ikinci fıkrada belirtilen sürenin bitiminden önce, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. İhtiyati tedbire karar verilmesi durumunda, ikinci fıkrada belirtilen sürenin dolmasının beklenmesine gerek yoktur.

(4) Üçüncü bir kişi tarafından patentin sağladığı haklara tecavüz edilmesi durumunda, lisans sahipleri, tecavüz nedeniyle uğradıkları zararın giderilmesi amacıyla patent sahibinin açacağı davaya katılabilir.

Patente tecavüzün mevcut olmadığına ilişkin dava ve şartları

MADDE 122- (1) Menfaati olan herkes, Türkiye'de giriştiği veya girişeceği ticari veya sınai faaliyetin veya bu amaçla yapmış olduğu ciddi ve fiili girişimlerin patentin sağladığı haklara tecavüz teşkil edip etmediği hakkında, patent başvurusu veya patent sahibinden görüşlerini bildirmesini noter aracılığıyla talep edebilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen talebin yapılmaması veya talebin tebliğinden itibaren bir ay içinde cevap verilmemesi veya verilen cevabın menfaat sahibi kişi tarafından kabul edilmemesi halinde, menfaat sahibi patent başvurusu veya patent sahibine karşı dava açarak, fiillerinin patentin sağladığı haklara tecavüz teşkil etmediğine karar verilmesini talep edebilir.

(3) Dava, Patent Siciline kayıtlı tüm hak sahiplerine tebliğ edilir.

(4) Dava, patentin sağladığı haklara tecavüzden dolayı kendisine karşı dava açılmış bir kişi tarafından açılmaz.

(5) Dava, patentin hükümsüzlüğü davasıyla birlikte de açılabilir.

(6) Mahkeme, 44 üncü maddenin üçüncü fıkrası veya 45 inci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca yapılan ilandan önce, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak karar veremez.

Delillerin tespiti ve muhafazası talebi

MADDE 123- (1) Patentin sağladığı hakları ileri sürmeye yetkili olan kişi, iddialarını desteklemeye yeterli ve sunulmasının beklenmesi makul olan delilleri sunmak suretiyle, bu haklara tecavüz sayılabilecek olaylara ilişkin delillerin tespitini ve muhafazasını mahkemeden talep edebilir.

(2) Birinci fıkra gereğince delillerin tespitine ve muhafazasına yönelik tedbirler; patentin sağladığı haklara tecavüz sayılan fiillere konu olan ürünler ile bunların üretiminde ve dağıtımında kullanılan malzemelerin ve araçların ve bunlara ilişkin belgelerin, örnek alınarak veya alınmaksızın tespitinin yapılması veya bunlara el konulması şeklinde olabilir. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun delillerin tespitine ilişkin hükümleri, bu maddede öngörülen delillerin muhafazasına yönelik tedbirler için de uygulanır.

(3) Esas hakkında dava açılmadan önce delillerin muhafazasına yönelik herhangi bir tedbire karar verilmişse, söz konusu tedbirin uygulanmış olup olmadığına bakılmaksızın, kararın verildiği tarihten itibaren on iş günü içinde esas hakkında dava açılması gereklidir. Bu süre içinde esas hakkında dava açıldığını gösteren belge, tedbir kararını uygulayan memura ibrazla dosyasına koydurularak ve kayıt ettirilerek karşılığında ilmühaber alınması zorunludur. Aksi takdirde delillerin muhafazasına dair tedbir kendiliğinden kalkar ve gerekiyorsa uygulanan tedbirin fiilen kaldırılması, tedbiri uygulayan daire veya memurdan talep edilir.

(4) Mahkeme tarafından delillerin tespitine ve muhafazasına ilişkin karar kaldırıldığında, bu karar talep sahibinin herhangi bir eylemi veya ihmali nedeniyle ortadan kalktığında ya da dava sonucunda tecavüz tehdidi veya tecavüz olmadığına karar verildiğinde, delillerin tespiti ve muhafazası nedeniyle davalının uğraması muhtemel zararının tazmin edilebilmesi amacıyla mahkeme, talep sahibi tarafından teminat yatırılmasına karar verebilir.

(5) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca delillerin tespitine ve muhafazasına yönelik tedbirler uygulanırken, davalı tarafın veya üçüncü kişilerin ticari sır niteliğindeki veya hukuken korunan diğer gizli bilgilerinin korunması için mahkemece gerekli tedbirler alınır.

İhtiyati tedbir talebi

MADDE 124- (1) Patentin sağladığı hakları ileri sürmeye yetkili kişiler, patent hakkına tecavüz edecek şekilde buluşun kullanılmakta olduğunu veya kullanılması için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığını yeterli kesinlikte gösteren, kendilerinden makul olarak temini beklenebilecek nitelikteki delilleri sunmaları şartıyla, dava sonucunda verilecek hükmün etkinliğini temin üzere ihtiyati tedbire karar verilmesini talep edebilir.

(2) İhtiyati tedbir talebi, dava açılmadan önce, dava ile birlikte veya daha sonra yapılabilir. İhtiyati tedbir talebi, davadan ayrı olarak incelenir.

İhtiyati tedbirin niteliği

MADDE 125- (1) İhtiyati tedbirler, verilecek hükmün etkinliğini sağlayacak nitelikte olmalıdır ve özellikle aşağıda belirtilen tedbirleri kapsayabilir:

a) Patentin sağladığı haklara tecavüz teşkil edecek şekilde buluşun kullanılması için yapılan ciddi ve etkin çalışmaların durdurulması.

b) Patentın sağladığı haklara karşı mevcut veya muhtemel tecavüz fiillerinin durdurulması.

c) Patentin sağladığı haklara tecavüz edilerek üretilen veya ithal edilen ürünlere, bu ürünlerin üretiminde münhasıran kullanılan araçlara veya patentle korunan bir usulün kullanımını sağlayan araçlara Türkiye sınırları içinde buldukları her yerde el konulması ve bunların muhafazası.

ç) Herhangi bir zararın doğması ihtimaline karşılık, somut olayın şartlarına göre taraflardan birinden teminat istenmesi.

d) Patentin sağladığı haklara tecavüz olduğuna karar verilmesi halinde hak sahibinin zararının tazminini güvence altına almak amacıyla, ticari boyutta gerçekleştirilen tecavüz hallerinde davalının taşınır mallarına el konulması, taşınmaz mallarının tapu kayıtlarına şerh düşülmesi veya banka hesaplarının bloke edilmesi.

(2) Ticari boyutta gerçekleştirilen tecavüz hallerinde, bu tedbirlere karar verebilmek için mahkeme gerektiğinde, davalının banka hesaplarının, muhasebe kayıtlarının, ticari dokümanların ve ilgili diğer bilgi ve belgelerin sunulmasını isteyebilir.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanması

MADDE 126- (1) Tespit talepleri ve ihtiyati tedbirlerle ilgili olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri kıyasen uygulanır.

Gümrüklerde el koyma

MADDE 127- (1) Patentin sağladığı haklara tecavüz oluşturan ürünlerin ve münhasıran bunların üretiminde kullanılan araçların veya patentle korunan bir usulün kullanımını sağlayan araçların ithal edilmesi halinde 4458 sayılı Gümrük Kanununun 57 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bilgi verme

MADDE 128- (1) Hak sahibinin, haklı ve makul talebi üzerine mahkeme;

a) Patentin sağladığı haklara tecavüz eden kişilerin,
b) Tecavüz teşkil eden ürünleri ticari amaçla elinde bulunduran veya uygulamaya koymak suretiyle kullanan kişilerin,

c) Tecavüz teşkil eden fiilleri gerçekleştirmek suretiyle patentle korunan bir usulü ticari amaçla kullanan, patentle korunan bir usulü kullanarak doğrudan elde edilen ürünleri ticari amaçla elinde bulunduran kişilerin,

ç) (b) ve (c) bentlerinde belirtilen kişiler tarafından, ürünlerin üretimine veya dağıtımına katıldıkları ifade edilen kişilerin,

patent hakkına tecavüz teşkil eden ürünlerin kaynağı, dağıtım ağları, ürünleri tedarik edenlerin, üreticilerin, dağıtıcıların, toptan veya perakende satıcıların isim ve adresleri, üretilen, dağıtılan, alınan veya sipariş edilen miktarlar, bunların fiyatları veya benzeri konularda bilgi vermelerine karar verir.

(2) Birinci fıkrada sayılan kişiler, kendilerinin ya da üçüncü derece dahil kan veya ikinci derece dahil kayın hısımlarının patent hakkına tecavüz ettiğini itiraf etmeye yönelik bilgi vermeye zorlanamaz.

(3) Birinci ve ikinci fıkra hükümleri tanıklıktan çekinme ve susma hakkının esaslarına aykırı olarak yorumlanamaz. Birinci ve ikinci fıkra hükümleri uyarınca elde edilen bilgiler, tek başına kamu davasının dayanağını oluşturmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Cezai Hükümler

Patente ilişkin cezai hükümler

MADDE 129- (1) Patentin sağladığı haklara tecavüz ederek veya patentli bir usulü kullanarak mal üreten kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Patentin sağladığı haklara tecavüz suretiyle üretilen veya buluş konusu usulle doğrudan doğruya elde edilen malı satan, satışa sunan, ithal eden veya her ne şekilde olursa olsun ticari amaçla elinde bulunduran kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis veya beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ancak, bu fıkrada belirtilen eylemleri işleyen kişi kovuşturma başlamadan önce bu malı nereden temin ettiğini bildirerek, üretkenlerin ortaya çıkarılmasını ve üretilmiş mallara el konulmasını sağlarsa, hakkında cezaya hükmolunmaz.

(3) Bir eşya veya ambalaj üzerine konulmuş patent koruması olduğunu belirten işareti, yetkisi olmadan kaldıran kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Yetkisi olmadığı halde, başkasına ait patent hakkı üzerinde, devretmek, lisans vermek veya rehnetmek suretiyle tasarrufta bulunan kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(5) Patent sahibi olmadığı halde, patent sahibi olduğu kanaatini uyandıran yazı, işaret veya ifadeleri kullanan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(6) Yukarıdaki fıkralarda sayılan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(7) Yukarıdaki fıkralarda sayılan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır. Hükmün kesinleşmesinden sonra şikayetten vazgeçilmesi durumunda, ceza infaz edilmez. Şikayetten vazgeçme nedeniyle davanın düşmesi halinde, şikayetçi yargılama giderlerinden sorumlu olur.

(8) Şikayetçi, somut olayın niteliğine göre gerekli olması durumunda, orijinal üründen bir numuneyi, bunun mümkün olmaması halinde kıyaslamaya esas alınabilir nitelikteki görüntüsünü veya fotoğrafını şikayet dilekçesi ile birlikte ibraz eder. Hakim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı, arama sırasında bulunmak üzere bilirkişi görevlendirebilir ve bu durumda bilirkişi raporuna dayanak olmak üzere, olayın niteliğine göre görüntü veya fotoğraf çekimi yapılır.

(9) Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen suçlarla ilgili olarak patent sahibi ile 121 inci maddede belirtilen koşulları sağlayan lisans sahipleri, beşinci fıkrada belirtilen suçlarla ilgili olarak ise Enstitü, ilgili resmi makamlar, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa veya 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununa tabi kuruluşlar ve tüketici dernekleri de şikayet hakkına sahiptir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Mahkemeler

Görevli ve yetkili mahkemeler

MADDE 130- (1) Bu Kanunda belirtilen davalarda görevli mahkeme; hukuk davalarında fikri ve sınai haklar hukuk mahkemeleri, ceza davalarında ise soruşturma evresinde sulh ceza mahkemeleri, kovuşturma evresinde de fikri ve sınai haklar ceza mahkemeleridir.

(2) Fikri ve sınai haklar hukuk ve ceza mahkemelerinin bulunmadığı yerlerde asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerinden hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendirileceğini ve bu mahkemeler ile fikri ve sınai haklar hukuk ve ceza mahkemelerinin yargı çevresini, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu belirler.

(3) Sulh ceza mahkemelerince verilen kararlara karşı itiraz, fikri ve sınai haklar ceza mahkemelerine, bu mahkemelerin bulunmadığı yerlerde ise Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca ikinci fıkra gereğince görevlendirilen asliye ceza mahkemelerine yapılır.

(4) Enstitünün bu Kanun hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Enstitünün kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Enstitü aleyhine açacakları davalarda görevli ve yetkili mahkeme, Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesidir.

(5) Patent başvurusu veya patent sahibi tarafından üçüncü kişiler aleyhine açılacak hukuk davalarında yetkili mahkeme, davacının ya da davalının yerleşim yeri veya tecavüz fiilinin gerçekleştiği veya tecavüz fiilinin etkilerinin görüldüğü yer mahkemesidir.

(6) Davacının Türkiye'de yerleşim yerinin bulunmaması halinde yetkili mahkeme, davanın açıldığı tarih itibarıyla Patent Vekilleri Siciline kayıtlı patent vekilinin işyerinin bulunduğu yer mahkemesi, patent vekilliği kaydı silinmişse Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesidir.

(7) Üçüncü kişiler tarafından patent başvurusu veya patent sahibi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının yerleşim yeri mahkemesidir. Patent başvurusu veya patent sahibinin Türkiye'de yerleşim yerinin bulunmaması halinde altıncı fıkra hükmü uygulanır.

(8) Birden fazla mahkemenin yetkili olduğu durumda yetkili mahkeme, ilk davanın açıldığı yer mahkemesidir.

Hükmün ilanı

MADDE 131- (1) Dava sonucunda haklı çıkan taraf, haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması halinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere, kesinleşmiş kararın günlük gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesini talep edebilir.

(2) İlanın şekli ve kapsamı kararda tespit edilir. İlan talebi, kararın kesinleşmesinden sonra üç ay içinde yapılır. Bu süreden sonra yapılan talep yapılmamış sayılır.

SEKİZİNCİ KISIM

Faydalı Model

Faydalı modellerle korunabilir buluşlar

MADDE 132- (1) Yeni, tekniğin bilinen durumu dikkate alındığında ilgili olduğu teknik alandaki bir uzmana göre çok aşikar olmayan ve sanayiye uygulanabilir olan buluşlar, faydalı model verilerek korunur.

Faydalı modellerle korunamayan buluşlar ve konular

MADDE 133- (1) 5 inci maddenin ikinci fıkrası ile 6 ncı madde kapsamına girenlere ek olarak;

- a) Biyolojik materyallerle ilgili buluşlar,
- b) Kimyasal maddelere veya kimyasal usullere veya bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar,
- c) Eczacılıkla ilgili maddelere veya eczacılıkla ilgili usullere veya bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar, faydalı modellerle korunmaz.

(2) 5 inci maddenin ikinci fıkrası kapsamındaki konular için münhasıran koruma talep edilmesi halinde faydalı model verilmez.

Faydalı model başvurusu için gereken belgeler ve başvuru tarihi

MADDE 134- (1) Faydalı model başvurusu 26 ncı madde hükmüne uygun olarak yapılır.

(2) Faydalı model başvurusunun tarihi, yönetmelikte belirtilen gerekliliklerin yerine getirildiği tarihtir.

Faydalı model başvurusu için gereken belgelerin ve şekli şartlara uygunluğun incelenmesi

MADDE 135- (1) Enstitü, başvuru tarihi verilmesi için yönetmelikte belirtilen gerekliliklerin yerine getirilip getirilmediğini inceler.

(2) Birinci fıkraya göre yapılan inceleme sonucunda bir başvuru tarihi verilemiyorsa, bu başvuru bir faydalı model başvurusu olarak işleme alınmaz ve başvuru sahibinden, gerekliliklerin yönetmelikte belirtilen süre içinde yerine getirmesi istenir. Bu süre içinde gerekliliklerin yerine getirilmesi halinde, gerekliliklerin yerine getirildiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.

(3) Başvuru tarihi verilmişse, Enstitü başvuru konusunun 133 üncü madde kapsamına girip girmediğini inceler. Bu inceleme sonucunda, başvuru konusunun söz konusu madde kapsamına girdiği sonucuna varılırsa, faydalı model verilmesi işlemleri durdurulur ve başvuru sahibinden yönetmelikte belirtilen süre içinde, bu konudaki itirazlarını Enstitüye bildirmesi istenir. Başvuru sahibinin itirazının Enstitü tarafından kabul edilmemesi halinde başvuru reddedilir.

(4) Enstitü, başvuru tarihi verilen ve üçüncü fıkraya göre işlemlere devam edilmesine karar verilen başvurunun, 28 inci ve 36 ncı maddeler ile 59 uncu maddenin ikinci fıkrası ve 134 üncü maddenin birinci fıkrasına uygun olup olmadığını ve yönetmelikte belirtilen şekli şartları yerine getirip getirmediğini inceler.

(5) Dördüncü fıkra kapsamında yapılan inceleme sonucunda bir eksiklik olduğu anlaşılırsa, başvuru sahibinden yönetmelikte belirtilen süre içinde eksikliğin giderilmesi istenir. Eksikliğin yönetmelikte belirtilen şekil ve şartlara uygun olarak giderilmediğinin tespit edilmesi halinde, Enstitü başvuruyu reddeder.

Faydalı modelin verilmesi ve yayımlanması

MADDE 136- (1) Enstitü tarafından, 135 inci madde uyarınca yapılan inceleme sonucunda, bir eksikliğin olmadığı anlaşılır veya tespit edilen eksiklikler bu Kanun hükümlerine uygun bir şekilde giderilirse, yönetmelikte belirtilen koşulların sağlanması şartıyla, faydalı model verilmesine karar verilir. Faydalı model verilmesi kararı Bültende ilan edilir ve faydalı model fasikülü, yönetmeliğe uygun olarak yayımlanır.

Faydalı model için araştırma talep edilmesi

MADDE 137- (1) Faydalı model verilmesi kararının Bültende ilan edilmesinden itibaren üç ay içinde, faydalı model sahibi veya üçüncü kişiler, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma talep edebilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca yapılan talebin geçerli olabilmesi için, yönetmeliğe uygun olarak yapılması ve gerekli ücretlerin ödenmesi gerekir.

Faydalı modele ilişkin Enstitünün nihai kararı

MADDE 138- (1) Faydalı model verilmesi kararının Bültende ilan edilmesinden itibaren üç ay içinde, faydalı model sahibi veya üçüncü kişiler tarafından tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma talep edilmemesi halinde veya talep edilmişse düzenlenen araştırma raporunun, faydalı modelin ve buna ilişkin buluşun bu Kanunun gereklerini yerine getirdiğini göstermesi

durumunda, yönetmelikte belirtilen koşulların sağlanması şartıyla, Enstitü 136 ncı madde uyarınca verilen faydalı modelin devamına karar verir.

(2) Düzenlenen araştırma raporunun, faydalı modelin veya buna ilişkin buluşun bu Kanunun gereklerini yerine getirmediğini göstermesi durumunda, Enstitü 136 ncı madde uyarınca verilen faydalı modeli hükümsüz kılar.

(3) Düzenlenen araştırma raporunun, faydalı modelin ve buna ilişkin buluşun bu Kanunun gereklerini kısmen yerine getirdiğini göstermesi durumunda, Enstitü bu Kanunun gereklerinin yerine getirildiği kısım itibarıyla faydalı modelin devamına karar verir ve faydalı model sahibinden yönetmeliğe uygun olarak değişiklik yapmasını ister. Söz konusu değişikliğin yönetmeliğe uygun olarak yapılmaması veya yapılan değişikliğin Enstitü tarafından kabul edilmemesi halinde, faydalı model hükümsüz kılınır.

(4) Enstitünün birinci ile üçüncü fıkralar uyarınca verdiği karar Bültende ilan edilir. Enstitü faydalı modelin değiştirilmiş haliyle devamına karar vermişse, faydalı modelin yeni fasikülünü yayımlar. Enstitünün birinci ile üçüncü fıkralar uyarınca verdiği karara, 58 inci madde hükmüne göre itiraz edilebilir. İtiraz edilmeyen karar veya itiraz sonucunda verilen karar, Enstitünün nihai kararıdır.

Faydalı modelin süresi

MADDE 139- (1) Faydalı modelin süresi, başvuru tarihinden itibaren on yıldır.

Faydalı modelin hükümsüzlüğü

MADDE 140- (1) Enstitünün nihai kararından sonra;

a) Faydalı model konusu, 132 nci ve 133 üncü maddelerde belirtilen hükümlere aykırıysa,

b) Buluş, 31 inci madde hükmü uyarınca, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda uzman olan bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak şekilde yeterince açık ve tam olarak açıklanmamışsa,

c) Faydalı model konusunun, başvurunun ilk halinin kapsamını aştığı veya faydalı modelin 30 uncu maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 12 nci maddeye göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda, faydalı model konusu ilk başvurunun ilk halinin kapsamını aşıyorsa,

ç) Faydalı Model Siciline faydalı model sahibi olarak kayıtlı kişinin, faydalı model hakkına sahip olmadığı ispatlanmışsa,

faydalı modelin hükümsüz kılınmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir. Hükümsüzlük talebi, faydalı modelin verildiğine ilişkin kararın 136 ncı madde uyarınca ilan edilmesinden itibaren yetkili mahkemeye yapılabilir. Ancak mahkeme, 138 inci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca yapılan ilandan veya 58 inci madde uyarınca itiraz edilmişse, 58 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca yapılan ilandan önce, (a), (b) ve (c) bentleri uyarınca yapılan hükümsüzlük talebine ilişkin olarak karar veremez.

(2) Hükümsüzlük nedenleri faydalı modelin sadece bir bölümüne ilişkin ise, sadece o bölüm ile ilgili istem veya istemlerin iptal edilmesi suretiyle, kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez. Kısmi hükümsüzlük sonucu faydalı modelle korunan buluşun iptal edilmeyen istem veya istemleri, 132 nci madde hükmüne göre faydalı model verilebilirlik şartlarını taşıyorsa, faydalı model bu kısım için geçerli kalır.

(3) Faydalı modelin hükümsüzlüğü davası, koruma süresinin devamınca açılabilir.

(4) Faydalı modelin hükümsüzlüğü davası, Faydalı Model Siciline faydalı model sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Bu davalarda Enstitü taraf gösterilmez. Açılan dava, Faydalı Model Siciline faydalı model üzerinde hak sahibi olarak kayıtlı kişilere ihbar olunur.

Faydalı modelin hükümsüzlüğünün etkisi

MADDE 141- (1) Faydalı modelin hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, kararın sonuçları geçmişe dönük olarak etkili olur ve faydalı modele bu Kanun ile sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) Faydalı model sahibinin kötü niyetli olarak hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geçmişe dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Faydalı modelin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, faydalı modelin sağladığı haklara tecavüz sebebiyle verilen hukuken kesinleşmiş ve uygulanmış kararları.

b) Faydalı modelin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, yapılmış ve uygulanmış sözleşmeleri.

(3) İkinci fıkranın (b) bendinde belirtilen sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin hakkaniyet gereğince kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir.

(4) Bir faydalı modelin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur. Hükümsüzlük kararının kesinleşmesinden sonra mahkeme, bu kararı Enstitüye resen gönderir. Kesinleşmiş karar ile hükümsüz kılınan faydalı model, Enstitü tarafından Faydalı Model Sicilinden terkin edilir ve durum Bültende ilan edilir.

Faydalı modelin sağladığı haklara tecavüz sayılan fiiller

MADDE 142- (1) Aşağıda belirtilen fiiller, faydalı modelin sağladığı haklara tecavüz sayılır:

a) Faydalı model sahibinin izni olmaksızın buluş konusu ürünü kısmen veya tamamen üretme sonucu taklit etmek.

b) Kısmen veya tamamen taklit suretiyle meydana getirildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde, tecavüz yoluyla üretilen ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için ithal etmek veya ticari amaçla elde bulundurmamak veya uygulamaya koymak suretiyle kullanmak.

c) Faydalı model sahibinin izni olmaksızın buluş konusu olan usulü kullanmak veya bu usulün izinsiz olarak kullanıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği halde buluş konusu usulle doğrudan doğruya elde edilen ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için ithal etmek veya uygulamaya koymak suretiyle kullanmak.

ç) Faydalı model sahibi tarafından sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

d) 128 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca mahkeme tarafından verilmesi karara bağlanan bilgileri vermektan kaçınmak.

(2) Faydalı model fasikülünün 136 ncı maddeye göre yayımlandığı tarihten itibaren, faydalı model sahibi, buluşa vaki tecavüzlerden dolayı hukuk ve ceza davası açmaya yetkilidir. Tecavüz eden, faydalı modelden ve kapsamından haberdar edilmişse, faydalı modelin yayımlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötü niyetli olduğuna mahkeme tarafından hükümlünürsa, yayımdan önce de tecavüzün varlığı kabul edilir. Ancak mahkeme, 138 inci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca yapılan ilandan veya 58 inci madde uyarınca itiraz edilmişse, 58 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca yapılan ilandan önce, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak karar veremez.

Faydalı modele ilişkin cezai hükümler

MADDE 143- (1) Faydalı modelin sağladığı haklara tecavüz ederek veya faydalı modelle korunan bir usulü kullanarak mal üreten kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Faydalı modelin sağladığı haklara tecavüz suretiyle üretilen veya buluş konusu usulle doğrudan doğruya elde edilen malı satan, satışa sunan, ithal eden veya her ne şekilde olursa olsun ticari amaçla elinde bulunduran kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis veya beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ancak, bu fıkrafta belirtilen eylemleri işleyen kişi, kovuşturma başlamadan önce bu malı nereden temin ettiğini bildirerek üreticilerin ortaya çıkarılmasını ve üretilmiş mallara el konulmasını sağlarsa, hakkında cezaya hükmolunmaz.

(3) Bir eşya veya ambalaj üzerine konulmuş faydalı model koruması olduğunu belirten işareti, yetkisi olmadan kaldıran kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Yetkisi olmadığı halde, başkasına ait faydalı model hakkı üzerinde, devretmek, lisans vermek veya rehnetmek suretiyle tasarrufla bulunan kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(5) Faydalı model sahibi olmadığı halde, faydalı model sahibi olduğu kanaatini uyandıran yazı, işaret veya ifadeleri kullanan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(6) Yukarıdaki fıkralarda sayılan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(7) Yukarıdaki fıkralarda sayılan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır. Hükmün kesinleşmesinden sonra şikayetten vazgeçilmesi durumunda, ceza infaz edilmez. Şikayetten vazgeçme nedeniyle davanın düşmesi halinde, şikayetçi yargılama giderlerinden sorumlu olur.

(8) Şikayetçi, somut olayın niteliğine göre gerekli olması durumunda, orijinal üründen bir numuneyi, bunun mümkün olmaması halinde kıyaslamaya esas alınabilir nitelikteki görüntüsünü veya fotoğrafını şikayet dilekçesi ile birlikte ibraz eder. Hakim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı, arama sırasında bulunmak üzere bilirkişi görevlendirebilir ve bu durumda bilirkişi raporuna dayanak olmak üzere, olayın niteliğine göre görüntü veya fotoğraf çekimi yapılır.

(9) Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen suçlarla ilgili olarak faydalı model sahibi ile 121 inci maddede belirtilen koşulları sağlayan lisans sahipleri, beşinci fıkrafta belirtilen suçlarla ilgili olarak ise Enstitü, ilgili resmi makamlar, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa veya 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununa tabi kuruluşlar ve tüketici dernekleri de şikayet hakkına sahiptir.

Patentler ile ilgili hükümlerin uygulanabilirliği

MADDE 144- (1) Faydalı modele ilişkin açık bir hüküm bulunmadığı ve faydalı modelin özelliği ile çelişmediği takdirde, patentler için öngörülen hükümler, faydalı modeller için de uygulanır.

Aynı buluşa patent ve faydalı model verilmemesi

MADDE 145- (1) Aynı kişiye, aynı başvuru tarihi veya rüçhan hakkı talep edilmişse aynı rüçhan tarihiyle aynı buluş konusu için, birbirinden bağımsız olarak, patent ve faydalı model verilmez. Eğer verilmişse, patentin verildiğine ilişkin Enstitü kararının Bülteinde ilan edildiği tarih itibarıyla faydalı model hükmü sona erer.

DOKUZUNCU KISIM Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan mevzuat ve atıflar

MADDE 146- (1) 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Diğer mevzuatta 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

İhtira Beratı Kanunu veya 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerinin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış ulusal patent başvuruları ve faydalı model başvuruları, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ulusal aşamaya giren uluslararası veya bölgesel anlaşmalar yoluyla yapılmış patent ve faydalı model başvuruları, başvurunun ulusal aşamaya girdiği tarihte yürürlükte olan 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre sonuçlandırılır.

(2) Önceki mevzuat hükümlerine göre verilmiş patent ve faydalı modeller için 44 üncü, 45 inci, 46 ncı, 137 nci ve 138 inci maddeler hariç olmak üzere, bu Kanun hükümleri uygulanır. Ancak, incelemesiz verilen patentin incelemeli patent başvurusuna dönüşümü, ek patentin asıl patente dönüşümü ile patent ve faydalı modellerin hükümsüz kılınmasında, bunların verilmesinde uygulanan mevzuat hükümleri geçerlidir.

Yönetmelik

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunda belirtilen yönetmelik, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Enstitü tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulur.

(2) Bu Kanunda belirtilen yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliğin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Yürürlük

MADDE 147- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 148- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.